

ELŐFIZETÉS

ELYEN:
Egy évre 48 korona.
Egy hónap 4 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 60 korona.
Egy hónap 5 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
4 soros postai sor egykor 20 fillér,
minden következőnél 10 fillér.

Nyitólár sora 40 fillér

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és eszaki egyesült
vasútiak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 222.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1903.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Staub József.

Vasárnap, október 18.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezérelők: Katonák a nemzeti ünnepen. A király rossz tanácsadó. Irta: Bánffy D. br. Deák Ferenc emlékezete.
- Karlsbad a román politikában.
- Vasúti gyűlés Aradon.
- Zarándoklás Szegedre.
- Nagy kérdés.
- Kibontakozás a válságból.
- Letartóztatott váltóhumisító.
- Budapest Arad ellen.
- A mellőzött király.
- Asszonyok a politikában. Irta: Lux Terka.
- A második aradi áldozat.
- Az elűzött svábek kossuthja.
- Gyilkos villamos-áram.
- Tárca: A hétről. Irta: Forgács. — Egy fiatal élet. Irta: Honti Henrik.
- Csarnok: Krimhilda. Irta: Szántó Kálmán.

Katonák a nemzeti ünnepen.

Arad, október 17.

A ma lefolyt nemzeti ünnepnek egyik érdekes mozzanata volt az, hogy a katonaság Aradon és bizonyára másutt is, együtt ünnepelte a polgársággal Deák Ferenc emlékét.

Ama szerencsétlen viszonynál fogva, mely nálunk nemzetet és hadsereget egybefűz, vagy helyesebben mondva, elválaszt: vajmi ritka látvány a parádéba vágot katonatiszt, a cilinderes, szalónkabátos polgárok tömegében. Nemzeti ünnepeink, egy ósdi rendszer hagyományaként, megannyi kritikus napjai a közös védelem vasalapos vitézeinek. A szokás ugyszólván

törvénybe iktatta már, hogy amikor a hazafias érzés zászlódiszbe öltözteti a falvakat, városokat; s történelmi emlékeinek tiszteletére szentegyházba szőlítja a megkonduló harang a magyar nemzetet: akkor bezárnak a kaszárnyák kapui, s az egyenruhába bilincselte magyar fiúk lelkében egy napi laktanya-fogsággal fojtják el az emlékezést.

Ami ma történt, annak jelentőségét, alkalmoszerű fontosságát papírra nem vetni hiba és mulasztás volna, mert minden katonai tradicionál, törvényről és hadiparancsnál hathatósabb munkát végez az olyan jelenség, ahol a polgári és katonai társadalom össze tud olvadni a multak, a történelmi hagyományok emlékeinek tiszteletében.

Kívánatos volna, hogy minél nagyobb lépéseket tegyünk a megkezdett uton. Azok a kakastollas, magasrangu generális urak nemcsak nekünk, de a saját bálványuknak is jó szolgálatot tennének vele, ha a nemzeti érzésnek szabad utat engednének a hadsereg szívébe. Mert lelkesedni csak az a katona tud, akinek éreznie szabad; és halálmegvetéssel csak az védhet egy eszmét, akire rápattanhat egy szikra az eszme tüzeiből.

A magyar nemzeti érzésnek mindenkor kellő attrakciója volt a közöttünk élő idegenekre. Egy Szibinyáni Jánk, Dugovics Titusz, Damjanics, Bem, Pöltenberg, Leiningen, nemzeti hősként és a magyar hazafias eszmék vértanúivá lettek.

A tőlünk mesterségesen elidegenített hadsereg német szellemét sem tartjuk mi olyan veszedelmesnek, hogy attól nemzeti sajátosságainkat, karakterünket, a hadseregbe szőlított legény magyarságát féltünk kellene. Temérdek példa bizonyítja, hogy a magyar legény nem lesz németté a hadseregben töltött évek alatt, ellenben az osztrák katonatiszt, ha közöttünk állomásozik egy-két esztendeig, nemcsak, hogy megismer bennünket, de megszereti szokásainkat, elsajátítja nyelvünket és akárhányszor a legjobb igyekezetével azon van, hogy magyarrá legyen.

Elmondok egy érdekes esetet. Csehországban jártam tavaly, Franzensbadban. A fürdőtelep közvetlen szomszédságában van egy régi kastély, a környék földesurának kastélya: Zedwitz Kunó grófé. A merre a szem ellát, az egész kies Éger-völgye, mind Zedwitz-birtok.

Pompás fogatokon, zsinóros kocsissal és huszárral járt be a fürdőtelepre a grófi család. Egy alkalommal éppen akkor érkeztem a fürdőhöz, mikor a fényes fogat megállott a kapu előtt. Zedwitz gróf könnyedén kiugrott a kocsiból, s a benn maradt fiatal hölgynek így szólott magyarul:

— Kisasszony, vezesse be utánnam a kis Pistát, s aztán menjen haza, mert a grófné várja.

A gróf tiszta magyaros kiejtése rendkívül meglepett. Másnap elsétáltam a

A hétről.

Szörnyű rossz idöket élünk,
Gyötrő gondunk mind nagyobb;
Footballt üz a sors mivélünk,
Egyre új veszélybe dob.
Válságot ki sem heverve,
Vérnásznak ijeszt a terve,
Mely egy hónapon belül
Meglesz okvetetlenül.

Vlád szavára Illye, Dobra
Minden móca talpra áll:
Csatahívó kürtre, dobra
Forradalmat proklamál.
Merköcsileg támogatja
Luéger, Bécs polgárnagyja,
Russu-Sztrán' pedig
Szinte közreműködik.

Gura-Dobrán gyűl halomra
Piszto y, ágyú és stílet,
Terveznek ez alkalomra
Magyar húsból sült filét.
Filét, vérrel, fél angol-mód, —
Gyűjtik már a vasat, ólmot,

S egyebeket, ami más
Nélkül nincsen lázadás.

S kit Dantonná kikiállott
Mind a sansculotte román,
Követik a harcban Vládöt,
Pusztulás jár a nyomán.
Tűznek üszke, vérnek habja
És a forradalom lapja,
A Tribuna lázba' forr:
Nu sse lásd, fraezilor!

S hogy az ügy ezzel is nyerje
Hűn a forradalmi színt,
Szucsu, ez ügy Robespierre-je
Főállit egy gillotint.
Hogy nyugalma álljon helyre,
Hull a bárd a magyar fejre,
S az ilyen fej esután
Nem fáj a válság mián.

Ámde még e dolgokon túl
Van a tervek nagyja csak,
Tanultak a macedontúl,
Vonatot robbantanak.
A bumlira hogyha ülnél,
Veszedelembe kerülneél,
Bár jegyed Facetre szól,
Másvilágra utazol.

Októberben, őszi ködbe,
Keltvén féltelmes hatást —
Gillotinnal egybekötve
Igy rendeznek lázadást.
Hacsak — nem az ő hibájok —
A közbejött akadályok
Okából egy darabig
Terve elhalasztatik.

Halasztódik, mint egy számad
Napra-nap, hét-hét után,
A mint a Megoldás című
Vígjáték — vagy dráma tán?
Egyre tudatják a néppel
Benne majd ez, majd az lép fel
S bizonyos okok miatt
A föllépte elmarad.

S jó, — a hon már várja, híjja —
Lukács a nagy színpadon,
S lesik, a föllépti díjja
Ennek mennyi lesz vajon?
A programnak kicsi-nagyját
Ha másként nem jó, — od'adják,
Mert a helyzetet nagyon
Unja, unja már a hon.

Forgács.

Zedwitz-kastély felé, s beszélgetésbe elegyedten az öreg kapussal.

— Az önök grófja magyarul is beszél? Kérdeztem tőle.

— Ja, ja, minálunk magyarul beszél mindenki, volt a válasz. Magyarul beszél a gróf ur, a grófné, a nevelő kisasszony, a kis grófok, sőt mi vén cselédek is törjük-zuzzuk már a magyar nyelvet; pedig a nevelő kivételével becsületes csehek vagyunk valamennyien a grófi családdal együtt.

— Hát hogy lehet ez? Kérdeztem.

— Ugy történt, hogy a gróf ur egy huszárezrednél szolgált Magyarországon Aradon, és annyira megszerette a magyarokat, hogy a fiaiból magyar embereket akar nevelni.

... Nemde eléggé érdekes példa ez arra, hogy milyen hatás-al vagyunk mi magyarok a közibénk helyezett osztrák tisztokra? Ha akad is közöttünk egy-egy Formanek, az még nem jelenti a rendszert; sőt éppen azért esik annyi szó róluk, mert már kevesen vannak, mert kihalóban van a fajtajuk.

A bécsi Radetzky-szobor mögött politizáló exellenciás tábornok urak bizony jobban tennék, ha kevesebb óvatossági rendszabályt bocsátgatnának szélnek a hadügyminiszteriumból, hanem ehelyett inkább szabad utat engednének a hadsereg és a társadalom asszimilálódásának.

Deák Ferenc születésének századik évfordulóján megcsörrent a tisztikard a minoriták új templomának kövezetén. Vajha zene lenne a pengése, a közel jövő zenéje, s hangja mellett egybe tudna olvadni a hadsereg a polgársággal társadalmilag és nemzetileg.

Mennyivel kevesebb vér folynék e kardokkal elkövetett tulkapások nyomán, s mennyivel kevesebb nyomdafesték fogyna el a polgárság és a katonaság között támadt konfliktusok miatt!

* *

A király rossz tanácsadói.

Irta: Bánffy Dezse báró.

Budapest, október 17.

Most, harminchat év után, véletlenül, sajnos, épp abban az évben, mikor a haza bölcs századik évfordulóját ünnepelelnék, „rossz tanácsadók” meggondolatlansága következtében most, éppen ez évben merülnek föl kételyek Deák nagy alkotásának értelme tekintetében.

Rossz tanácsadók fogyatékos magyarázata következtében arról van szó, hogy Deák Ferenc a nemzetnek olyan föltétlen igazait, amelyek természetszerűen folynak a szuverén nemzeti jogokból, homályos kifejezéssel, alkotmányos fejedelmi jogok burka alatt legfőbb haduri jogokká alakította át. Deák Ferenc mondott volna le jogokról, az a Deák Ferenc, aki — ismerjük álláspontját — hirdette, hogy nemzet elkobzott jogokat visszaszerezhet, de föl adott jogokat soha. Lehet-e elképzelni, hogy az 1867. évi XII. törvénycikkben lefektetett elvek jogfeladást jelentenek? Lehet-e elképzelni, hogy Deák Ferenc az 1867. évi XII. törvénycikk által teremtett állapotokat és alakulásokat az örök stagnálás és olyatén váltohatatlanság jellegével kívánta volna felruházni, melyre építeni, melyből tovább fejlődni a magyar államnak, a magyar nemzetnek joga, sőt kötelessége ne lett volna?

Deák Ferenc az alapokat rakta le bölcs és okos eljárásával, a bölcs és okos uralkodónak hozzájárulásával. Ezen bölcs és okos alapokon fejlődött és nőtt az állam, megerősödött a magyar nemzet. A magyar értelmiség domináló ereje lokozódott, számban és erőben, túlsúlyban egyaránt. Fokról-fokra erősödött meg a magyar nemzet és domborodott ki az államnak abszolút magyar nemzeti jellege. Ebből aztán következik, hogy ha, amint hogy kétségtelenül áll, Deák Ferenc alkotásával nemzeti jogokat föl nem adott, és a nemzet fejlődőn, a nemzeti nyelvek és intézményeknek a katonai ügyekbe való bevitelét és érvényesülését is szükségesnek látja, nem tesz egyebet, mint hogy a Deák Ferenc bölcs alkotásán alapulólag létrejött fejlődés következményeként keresi érvényesülését ama jognak, melylyel birt mindig, melyet föl nem adott soha és amelyet, hogy időközben nem érvényesített, vagy kifejezetten igénybe venni nem akart, még min-

dig nem jelenti azt, hogy igénye ne alapulna törvényen és hogy a megvalósítás érdekében fölemelt hangjának ne volna jogosultsága.

Deák Ferenc husvétii cikke bölcsen mutatott rá a magyar nemzetnek arra a törekvésére, mely jogainak korlátozásával jelentkező egységesítő és beolvasztó törekvésekkel szemben állást foglal, anélkül azonban, hogy szemben a koronával valamely „elkülönző” vágy vezetné. Ma is úgy van, mint akkor volt; nem „elkülönző” vágy vezeti a nemzetet, csak egységesítő és beolvasztó törekvésekkel szemben nyilatkozik meg, foglal állást, védi jogait, melyeket az 1867. évi XII. törvénycikkkel föl nem adott, és védi jogosultságát ama fölfogásnak, hogy Deák Ferenc nagy alkotásának biztos alapjaira fektetett fejlődésének jogosultsága megvan és a fejlődés következtében előállott jogos nemzeti követelmények természetszerűen követelnek kielégítést. Épp abban áll Deák Ferenc alkotásának nagy érdeme, hogy arra építve, meg volt adva a lehetőség, hogy a nemzet tovább fejlődjön és fejlődjön eredménynyel nemzeti irányban is. Mint akkor mondotta Deák Ferenc, „csak rossz tanácsadók idézik elő az ellentéteket a korona és nemzet között”, úgy most is azt kell mondanunk, hogy rossz tanácsadók rossz tanácsai idézhették elő, hogy Deák Ferenc alkotásának értelmezésében korona és nemzet között nézeteltérés merülhetett föl.

Most, midőn a haza bölcsé, Deák Ferenc születésének századik évfordulóján vagyunk, midőn ünnepelni kellene ama száz év előtti nagy napot, amelyen megszületett a tizenkilencedik századnak legnagyobb magyar államférfia: éppen most, ez évben talán leginkább azok, kik az ő politikájának első sorban vallják magukat híveitül, éppen azok próbálják, mint a koronának rossz tanácsadói, Deák Ferenc nagy alkotásának értékét kétségessé tenni. Mi nem tartunk velük, mi Deák Ferenc nagy alkotásának nagyságát hirdetjük. Hirdetjük azért, mert nemzeti jogokat föl nem adott; hirdetjük azért, mert oly alapokat teremtett meg alkotásával, melyekkel a magyar államnak állami és nemzeti irányban való szabad fejlődése elé korlátok állítva nincsenek.

A bölcs király a bölcs tanácsadónak husvétii cikkében 1865-ben elhangzott figyelmeztető szavait megértette. Tanácsait követte, alkotását, melylyel a nemzet is egyetértett, szen-

Egy fiatal élet.

Irta: Honti Henrik.

I.

Nemes László jó fiu volt, szelid szemeiből eddig ki sem látszott az a perzselő szenvedély, ami ott izzott a szavaiban.

— Mért van az, asszonyom, hogy némelyik ember akkor akad már a párjára, mikor az a másé?

A kis menyecske erre felvonta gömbölyű vállát és mosolygott.

— Nem törődöm én vele, Laci, — szolt vidáman, — magának is mi gondja rá?

A fiu csak nézte égő szemeivel és lelke nagy szomjusága, mohó vágya, mind kilátszott a pillantásából, a mikor egy kissé színészkedve mondta:

— Én is olyan vagyok, asszonyom! . . .

Veszélyes térre terelődött a beszéd. Bodorné tudta, hogy Nemes Laci szereti őt, de a fiu olyan tisztelettel, olyan csendes hódolattal viselkedett iránta, hogy szinte jól esett neki ez a vágyak nélküli hódolás, sőt . . . hízelt neki.

— Maga? . . . Laci! . . . — nevetett az asszonyka, hogy formás teste remegett bele.

Laci pedig megfogta fehér, bársonyos kezét és kérő hangon, amibe komoly bánat vegyült, azt mondta:

— Szeressen engem Liza . . . mert én meghalok magáért! . . .

Igy beszélt a fiu, mintha imádkoznék és mikor az asszonyra nézett bánatos szeme, ez meglátta a lelkében vágyakozását, szenvedését, amit egy nagy érzés okoz a szivekben és nem haragudott meg érte, hanem szeliden, komolyan szolt:

— Legyen esze, Laci! . . . én másé vagyok, fiam . . . nem lehet, amit akar! . . .

— Tudom, hogy esztelenség, amit mondok, de kellett, hogy kimondjam. Ez kinez, emészt, megöl . . .

— Dehogy öl, dehogy öl! . . . Maga nagyon fiatal még kedvesem, keressen, — majd talál magának leányt, aki megérti és kiveszi a fejéből az ilyen csunya gondolatokat . . .

Szépen, nyugodtan, higgadtan és okosan beszélt az asszonyka a fiu szívére, még az arcát is simogatta nagyobb hatás okáért, amiből Nemes Laci megértette, hogy az ő vágya nem fog teljesülni soha.

Szomorúan mosolygott, lemondva fiatalos ábrándjáról.

— Kezét csókolom, asszonyom! — bucsuzott, — kérem, ne haragudjék, hogy olyan bolondos vagyok, hogy olyan nagyon szeretem . . .

Megcsókolta a kezét és közben egy forró könnyesepp hullt rá, amire a szép asszony őszszerezett, mikor kezét fogott vele.

Nemes László haza ment és mint Bodornének említette, főbeütötte magát.

II.

A Nemes Laci öngyilkossága a kis városban nagy feltűnést keltett. A fiu módos volt, szeliden és mértékkel élt, valami lovagias ostobaság sem igen lehetett az ok, így hát asszonyoknak kellett lenni a dologban.

Igen, valószínű, hogy egy komoly viszony, egy érdekes szerelmi história e titokzatos eset oka.

Bodor Ernőné megrendítette a fiu öngyilkossága és mivel magát tartotta a fiu halála okának, nagyon szenvedett a lelke vadjától.

Olyan kedves fiatal ember volt a megboldogult, olyan szeretetreméltó fiu, igazi lovag, aki meg tudott halni, mert boldogtalanul szeretett, szegény . . .

És elgondolta egész viszonyukat, amelynek semmi jelentősebb mozzanata nem volt. Laci járt hozzájuk; ő szívesen el-elbeszélgetett vele és hogy gyakran együtt voltak — nem tudja, ártatlan-e a dologban, avagy nem, — az érző szívű fiatal ember megszerette.

— O talán nem is adott rá okot. Szíves, barátságos volt hozzá csupán, semmi más . . .

Irtózva gondolt rá, hogy fekszik ott csendesen, mereven a szegény fiu, az élet elűtött belőle, a vágyak lefagytak a kedves aikakon és szinte magától félve vallotta be, hogy a fiu drágán fizetett szenvedelméért és talán meg kellett volna halgatnia őt!

Talán kisebb lett volna a bűn, mint az, amelyik most nehezül a lelkére! . . . és talán

tesítetté. Hol van a bölcs tanácsadó ma? Hiába keressük; csak Deák Ferenc emlékének ülnék ünnepet, legőszintőbb hazafi érzettel hajolva meg bölcsesége, nagysága és hazafiasága előtt. Sajnos azonban, a hazafi-érzés szomorú fájdalommal látjuk, hogy ma hiányzanak a bölcs és okos tanácsadók, és mint mindig a múltban, úgy ma is, a jelenlegi állapotokat „a fejedelem rossz tanácsosai idézték elő.”

TÁVIRATOK.

Az elmaradt cári látogatás.

Róma, október 17. A *Perseveranza*, a külügyminisztérium lapja, a cár látogatásának elmaradásáról írva, azt a reményt fejezi ki, hogy Ausztria-Magyarország lojalitásától elvárja, hogy megfelelő nyilatkozatot fog adni arra nézve, hogy nem akarta sérteni Olaszország érdekeit, annál is kevésbé, mert a két szövetséges állam közt a Balkán-kérdésben megegyezés van. Ha tehát Ausztria-Magyarország és Oroszország közt is létrejönné valamely megállapodás, Olaszországnak joga van azt ismerni.

A porta és Bulgária.

Szofia, október 17. A Calamaniza és Devebair közt történt konfliktus el van intézve. A bolgár kormányt Konstantinápolyból értesítették, hogy a szultán még a vizsgálat befejezése előtt az ország belsejébe rendelte vissza azt a zászlóaljot, amely átlépte a bolgár határt s a bűnösöket meg fogja büntetni. Ali Seruh bey török diplomáciai ügyvivő ajánlatára a bolgár kormány is késznek nyilatkozott, hogy megkezdí a lefegyverezést és a tartalékosokat hazabocsátja.

Deák Ferenc emlékezete.

(A századik születési évforduló.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 17.

A mai napon Deák Ferenc születésének századik évfordulóját méltó fényvel ülte meg a nemzet. Az ország egész társadalma rang- és rendkülönbség nélkül hódolt a haza bölcse emlékezetének. A Deák Ferenc alakja a maga nemes tulajdonságaival, melyek kemények mint az érc és fényük is ahhoz hasonló: a tiszta magyar jellem s a magas gondolkodású bölcs,

komoly hazafi ideáljaként él a lelkekben. Hálaadó istentiszteletek, ünnepségek hirdették ma annak a nagy férfiúnak nevét, akinek érdeme az, hogy évszázados félreértések a magyar nemzet és a dinasztia között elsimultak.

A nagyszabású ünnepségekről az alábbi részletes tudósítást adjuk:

Aradváros ünnepe.

Deák Ferenc dicsőséges emlékének szentelte a mai napot Aradvárosa, mely eme tényével csatlakozott ahhoz a nagy ünnepléshez, mely az egész magyar hazát betöltötte ma, az örökemlékü államférfiu születésének századik évfordulóján.

Az ünneplésben előljárt Aradváros törvényhatósági bizottsága, mely diszközgyűlést tartott a nagy alkalomból. Itt beszédben emlékeztek meg a haza bölcséről, megkoszoruzván szobrát, mely a mai napot a közgyűlési termet díszíti. A templomokban ünnepi istentiszteletet tartottak, s az iskolákban a tanárok, tanítók magyarázták az ifjúságnak az évforduló jelentőségét. A házak több helyen fel voltak lobogozva.

Diszközgyűlés a városnál.

Délelőtt fél tíz órakor kezdődött a város törvényhatósági bizottságának közgyűlése. A teremnek ünnepi színt adott a városatyák fekete ruhája, a karzatot és a padok mögötti teret elfoglaló vendég-közönség. A tanács asztala elé helyezett széksort előkelőségek foglalták el. Az asztal mögött pedig ott állott Deák Ferenc mellszobra. A fehér gipsz-képmás, mely a polgármester fogadó szobájában állott évtizedek óta, volt központja az érdeklődésnek a gyűlés megnyitása előtt.

A tanács asztalánál a főhelyen Urbán Iván főispán ült diszmagyarban, mellette Institóris Kálmán polgármester és Sarlot Domokos főkapitány hasonlóképp diszmagyar ruhában, továbbá Varjassy Lajos helyettes polgármester, Kádás Kálmán főjegyző, Reicher Károly tiszti főügyész, Lócs Rezső tanácsnok és Vannay Gyula aljegyző, a tanács tagjai.

Az előkelőségek sorában ott volt: Vásárhelyi Béla főrendiházi tag, mint az aradi és

csanádi egyesült vasutak küldöttségének vezetője, Fábán László nyug. főispán, Aradmegye képviselőjében: Dalmóki-Nagy Lajos dr. alispán, Schüll József főjegyző, Nachtmébel Gyula árvaszéki elnök, Keresztes Gyula dr. tiszti főügyész, Institóris István dr. tiszti főorvos, Sorbán János főispáni titkár, továbbá: Farkas Győző pénzügyigazgató, Keller Izsó kir. főmérnök, stb.

Urbán Iván főispán nyitotta meg a közgyűlést. Lelkes szavakban méltatta a nap jelentőségét, majd így fejezte be megnyitóját:

Deák Ferenc nagy és halhatatlan szelleme volt képes csak az országot akkori valóságos helyzetéből, annyi megpróbáltatás után, kivézetni, az uralkodót és hü magyar nemzetét, egy az országra áidást hozó kibontakozás ösvényére juttatni. Mert politikai ismerete, hazánk törvényeinek alapos, mély és páratlan tudása, puritán egyszerűsége és becsületessége, feltűnni nem vágyása, a hatalom kedvének nem keresése, mind oly nemes és magasztos tulajdonságait képezték, melyek úgy fel mint lefelé rendíthetetlen bizalmat, elvülhetetlen tiszteletet szereztek biztosítottak neki. Hazánk egy nagy és halhatatlan bölce s születésnapja századik évfordulójának ünneplésére gyűltünk itt egybe politikai, vallás és felekezeti különbség nélkül, hogy soha nem muló, ki nem apadó házáknak egy csekély kis részét lerójjuk és dicsőítsük feledhetlen emléket. És ezzel a mai diszközgyűlést megnyitottnak jelentem ki. (Zajos éljenzés.)

Kádás Kálmán főjegyző állott fel ezután, hogy ünnepi beszédét elmondja. Nagystilű, lelkes hangulattal teli, hol poétikusan szárnyaló beszédét így kezdte:

Alig mult egy éve, hogy a teremben hazánk egyik legnagyobb fia, Kossuth Lajos születésének századik évfordulóját ünnepeltük, s íme ma újból összejöttünk, hogy magyar hazánk egy másik, nem kevésbé nagy fia a „haza bölcse” születésének 100-ik évfordulójáról emlékezzünk meg. Korszakot alkotó történelmi nagyság volt mindkettő, s a mig Kossuth lángelméje s szavának ellentétlenül varázásával ébresztette annak idején új életre a nemzetet, addig Deák Ferenc bölcsessége megteremtette a kiegyezést, s már-már dűledező alkotmányunkat alapjában új erőre emelte.

Megkapóan szólott ezután Deák Ferenc erkölcsi nagyságáról, mely az értelem és a tetterő nagyságánál magasabban áll, s mely első fokot érdemli meg az emberi nagyságok érdemsorozatában. Deáknál az erkölcsi kiválóság párosult az értelmivel is. Hosszan és találóan

ha a szivére beszél és igyekszik tervétől eltéríteni, nem fejeződött volna be olyan szomorúan egy fiatal élet.

De ki tudta? . . . ki gondolta volna?! . . .

Sokat foglalkozott ifju lovagja szomorú végeztével, annyira, hogy a lelke egészen belebetegedett és vezeklésül kemény, képtelen váddal illette magát a Nemes László halála miatt. Lelki küzdelmeiben végre is férjéhez fordult és elmondta neki titkát.

— Én tudom egyedül, miért halt meg szegény Nemes Laci . . . En vagyok az oka, Ernő, én!

— Igen, Ernő . . . Szeretett a fíu és ezt meg is mondta nekem . . . én pedig az feleltem neki, hogy férjes asszony vagyok, szeretem az uramat. Verje ki a fejéből ezt az ostobaságot . . .

— Ezt mondtad?

— Talán nem jól cselekedtem, Ernő?! . . .

— Igen, édes. Igaz asszonyhoz méltó a cselekedeted.

— O be szenvedek is érte, édes férjem . . . Okol a lélek, hogy kőszívű voltam, hogy részem van a halálában . . . Pedig igazam van, úgy-e . . . Nyugtass meg, Ernő!

— Jól tetted, asszonykám, másképp nem is tehettl volna, — szólott a férj és magához örlötte a menyecskét, akit beteggő tett a lelke láza és aki annyit szenvedett, — mert becsületes volt.

III.

A fiatal öngyilkost másnap temették.

Az általános részvét sok népet hozott össze a temetésre. Ott voltak a városka leányai és asszonyai, akik eljöttek a fiatal halottat utolsó útjára kísérni, aki — szegény — minden bucsu és megható levél nélkül halt meg s miután a halála okául legtöbben a szerelmet mondták, mindenki remélhetette, hogy az ő nevét suttogta utójára a megboldogult ajka; az ő képe volt és maradt most már örökre hideg szivébe zárva.

Bodorné egész éjszaka nem aludt. Tépelődő lelke mindig az ő fiatal halottjával foglalkozott és elvonult előtte szegény barátja egész, hirtelen befejezett élete.

De Bodor sem aludt, őt sem hagyta a Nemes halála nyugodni. Az asszony leleplezése számtalan tolakodó, választ követelő kérdést támasztott a lelkében, a melyekre mind felelet kellett volna; megnyugtató az ébredező gyanura . . .

Az asszony szerint azért halt meg a fíu, mert nem hallgatta meg; de hátha meghallgatta! . . . hátha egy bűnös viszony gyöngé és már bonyolódó szálat tépte el az az ólomdarab? . . .

Igaz, hogy Liza sohasem adott komolyan okot ilyen gyanura, de fiatal is, szép is és ha az udvarló erősen akar valamit . . . Ő, a sziv nincs kőből, és az alkalom megejtí a szentet is! . . .

De nem szóit a feleségének, mert látta, hogy eléggé megkínózzák a maga gondolatai.

A megható temetés bizony nem egy nő szemébe csalt könnyet, de ki sem volt anynyira megindulva, mint Bodorné. Szép teste vonaglott a rejtleni igyekezett sirástól, arca rendkívül halvány volt, és szeme alatt erősen megilátszottak az álmatlan éjszaka sötét karikái.

Az asszonyoknak feltűnt a menyecske nagy bánata és titokban sugni kezdtek:

— Nézd, a kis Bodorné mennyire sir! . . .

— Csakugyan, nagyon a szivére veszi . . .

— Alighanem oka van rá . . .

A férj kutató szeme, aki mindenben gyanuja igazolását látta, sőt kereste, szintén észrevette asszonya nagy szomorúságát és elhatározta, hogy megkettőzi figyelmét.

Az asszonyka alig tudott hazamenni, lábái roskadoztak és erősen a férje karjába fogódzott.

Odahaza izgatottan dobta magát ágyára és nagyon sajnálkozott.

— Ő, be kár volt fiatal életéért! . . .

IV.

És terjedt a hír, szállt a suttogás, hogy a szép Bodorné szeretője volt az elhalt Nemes Lászlónak.

Pedig szegény kis menyecske éppen azzal volt a fíu halálának oka, hogy mosolygó szép arca és barátsága dacára hü maradt az urához.

méltajja mint politikust, a kiegyezési műalkotóit, majd az embert jellemzi így:

Senki jobban nem ismerte az emberek gyöngeségeit, mint Deák. De ő az emberek gyöngeségei között is megtudta találni a jót, a nemeset, és fel tudta használni az embereket jó tulajdonságaiknál fogva. Őt, míg élt bölcsesége mindenki felé emelte. A korban, melynek dicsősége büszkesége volt, élt a hajlam félistent alkotni belőle, de ő ember akart maradni és szerény egyszerű polgár, a kihez mindenki bátran fordulhasson tanácsért, segélyért.

Saját egyéni érdekei, személyes céljai, rokon, vagy ellenszenv soha el nem homályosították itéletét. Féltékenység, hiúság, irigység soha meg nem közelítették őt. A legkisebb tehetséget is, ha észrevette, pártolta és emelte. A mi a fizikai világban nem lehetséges, hogy a nap mellett az égen a csillagok is ragyogjanak, az Deák éleében a politikai égen lehetséges volt. Ő volt a nap áldó melegével és lángeszének ragyogó fényével s mégis egyetlen egy csillagot sem homályosított el.

Aktuális a beszéd befejezése:

Bár ama politikusok, a kik Deák hagyatékát átvették, annak független szellemét és nemes liberalizmusát is örökölték volna!

Mert lesznek ismét korszakok, melyekben a kisszerű érdekek és kicsinyes önzések játéka véget fog érni és mikor ismét oly elvek szerint kell cselekedni, a minők Deákban éltek! És akkor — mint a monda regéli Csaba királyfőről — Deák Ferenc mindig vissza fog térni jellemének bölcsességének és hazaszeretetének tel és fegyverével. És fog tudni lelkesíteni és fog tudni a nemzettől nagy áldozatokat követelni anyagi jutalom reménye nélkül.

Midőn tehát Deáknak nagyságát csudálom és szeretettel hajlok meg emléke előtt, szentimentális kesergéssel nem akarom szellemét sérteni. Ő is, bármily nagy volt, csak annak a korának feladatát oldhatta meg, mely az ő kora volt. Utána más feladatok álltak a nemzet elé, melyeket másoknak kell megoldaniok. De egyben soha nem szabad elérnünk Deáktól, sem megelégedezni ő róla, csak abban nem, hogy jogainkból soha egy hajszálnyit sem engedjünk és hogy sokkal jobban tudjuk szeretni a hazát, mint gyűlölni ellenfeleinket.

Hatalmas eljenzés követte a beszédet, mely után Kádas Kálmán főjegyző a város piros kék szalagos babékoszoruját rátette Deák Ferenc szobrára.

Ezután *Kristyóry* János emelkedett szólásra s indítványozta, hogy úgy a főispán, mint a főjegyző beszédét iktassák jegyzőkönyvbe, hogy emlékül megmaradjanak az utókornak.

Törődtek is azzal a rossz nyelvek, hogy ha az asszony viszonzta volna a fiu szerelmét, ennek nincs oka rá, hogy ifju életét kioldta.

Bodornak is fülébe ért a sugás-bugás és sok tépelődés után el is mondta a feleségének: — Tudod, Liza, hogy mit beszélnek? . . . Azt mondják, hogy szeretted a fiatal Nemesi! . . .

Az asszony ránézett férjére ártatlan szemével, hogy ez szegyenkezve sűtötte le tekintetét, majd keserves sirásra fakadt.

— Ó, a nyomorultak! . . . ó, a semmirevalók! . . .

S a szegény menyecske zaklatott lelkén átvonult a Nemesi Laci tragédiája és undorodva értette meg, hogy ha ő is szereti a fiut, még ma sem tudja, nem is sejtí senki, — míg így . . . megölte őt és az ő nevére, asszonyi hírére rákenik a szennyet.

Elgondolta azt a jelenetet, amikor könyörögte szegény a szerelmet, ő anyáskodva utasította el őt! . . .

Megrázkódott.

Leleke nagy fájdalma könyvekbe olvadt és bánatosan zokogta, férje vállára borulva:

— Most még inkább szeressük egy ást. . .

Es úgy érezte, mintha nagy nőtt volna . . .

Az ablakon beszűrődő napsugár pedig körülragyogta sötét hajfűrteit . . .

Midőn az indítványt egyhangu helyesléssel elfogadták, a főispán a közgyűlést bezárta.

A templomokban.

Tíz órakor a *minoriták templomában* ünnepi istentiszteletet tartottak az évforduló alkalmából. *Csák* Cirják dr. rendfőnök mondta a misét nagy papi segédlet mellett.

Az istentiszteleten résztvettek a város közgyűléséről jövő törvényhatósági bizottsági tagok. Megjelentek az aradi helyőrség tisztikárának képviselői is nagy számban.

A mise alatt nagyban emelte az ünnepi hangulatot az ének- és zenekar. *Sperber* Frigyes zenetanár betanításának eredménye volt a kiváló szépen sikerült ének. A kart maga *Sperber* dirigálta. Az istentisztelet végén a Himnus hangzott fel a kórusból.

Ugyancsak ma délelőtt istentisztelet volt az *isz. templomban* is, hol *Rosenberg* Sándor dr. főrabbi tartott ünnepi beszédet. A templom nemzeti színű drapériákkal volt ékesítve s istentisztelet után a jelen voltak a Himnuszt énekeltek.

Iskolai ünnepélyek.

A liceumban elhelyezett tanintézetek: nevezetesen a kir. főgymnásium, állami főreáliskola és állami tanítóképző intézet és annak gyakorló iskolája kegyeletos ünnepélyvel adózott ma a „haza bölcsé” születésének századik évfordulója emlékének. A vallás- és közoktatásügyi miniszter hazafias és nemes intencióktól áthatott leiratban buzdította az intézetek vezetőit és tanári testületeit az emlékünnepegy megtartására. Reggel 8 órakor mind a három tanintézet összes ifjúsága *Burián* János, *Boros* Vida igazgatók és *Pókász* Imre igazgató-helyettes és a tanári karok vezetése alatt a Minorita atyák új templomába vonult, hol a szent misét *Fehér* Alfréd hittanár tartotta. Mise alatt a főgymnásiumi ifjúság énekkara egyházi énekeket, mise végén pedig a „Himnuszt” adta elő. Mise után a tanulók visszatértek a liceumba, hol a főgymnásium ifjúsága a díszteremben, a reáliskolai tanulók a rajzteremben, a tanítóképző intézet növendékei pedig a tornacsarnokban gyűltek össze az ünnepélynek egy időben való megtartására.

A *főgymnásiumban* a Deák Ferenc arcképével díszített díszteremben a „Szózat”-nak *Unger* Mór zene- és énektanár vezetésével való elénekítésével kezdődött az ünnepély, mely után *Kövesdy* Ignác hosszasan és behatóan ösmerette Deák Ferenc életét, kinek nagy jellemét, lángoló hazafiságát és polgári nemes erényeit követendő példa gyanánt állította az ifjúság elé. — Ezután a miniszteri rendelet intenciója, szerint következett *Fekete* László VII. osztálybeli tanulóknak Deák Ferenc életrajzát ismertető legjobb magyar dolgozatának felolvasása, mely nagy tetszést aratott.

A *főreáliskola* Deák-ünnepén *Boros* Vida igazgató ünnepi megnyitója után *Jancsics* Ferenc tanár hazafias szép beszédben méltatta a „haza bölcsé” elvülhetetlen érdemeit, mely után *Reicher* László VIII. osztálybeli tanuló közletszész mellett ismertette Deák Ferenc életrajzát.

A *tanítóképző* intézetben *Szondy* János tanár tartott tartalmas és magás színvonalon álló lelkesítő megnyitó beszédet, mely után *Zoltay* Mátyás zenetanár vezetése alatt az intézeti énekkar a „Himnuszt” énekelte. Ezután *Tóth* István IV. ed éves tanító jelölt hazafias szellemű beszédben méltatta Deák Ferenc érdemeit s a tanuló ifjúságát az ő példájának követésére buzdította. Végül a „Szózat” és „Himnuszt” elénekítésével a kegyeletos szép ünnepély mind a három tanintézetben véget ért. A tanítás a tegnapi nap folyamán mind a három iskolában szünetelt.

Az *aradi polgári fiúiskolában* reggel 8 órakor kezdődött az ünnepség az intézet díszteremben, a hol a tanárok s a tanulóifjak teljes számban megjelentek. *Almásy* Pál igazgató meg-

nyitó beszéde után elénekelték a Szózatot, majd *Szida* György IV. oszt. tanuló a „Deák Ferenc emlékezete”, *Kertész* Deszö IV. oszt. tanuló pedig a „Foglaltatok imátoiba a h-zát” című költeményt szavalt. Közben *Kovács* Vince tanár ismertette hosszabb alkalmi beszédben Deák Ferenc érdemeit. A „Talpra Magyar” eléneklése s az igazgató záró beszéde után az ünnep véget ért.

A *hereskedő tanonc-iskolában* ma d. u. 2 órakor a tanárok és a tanítványok együttes ünnepet rendeztek. A Himnuszt és a Szózat eléneklése után *Kovács* Vince igazgató méltatta a nap jelentőségét.

Az *aradi isz. templom* Deák Ferenc születésnapjának századik évfordulóján egész délelőtti ünnepségek színhelye volt. Reggel 8 órakor *Rosenberg* Sándor dr. főrabbi az isz. fiu- és leányiskola, a gymnásium, reáliskola és polgári leányiskola isz. növendékeinek együttesen díszistentiszteletet tartott, mely n emelkedett szellemű beszédben méltatta a nap jelentőségét. Azután az isz. elemi fiu- és leányiskola külön iskolai ünnepélyt tartott. Ezen ünnepélyt *Iritz* Gizella leányiskolai igazgatónő szép beszéddel nyitotta meg. A Szózat eléneklése után *Grünbaum* Miksa a fiúiskola igazgatója, Deák Ferenc érdemeit méltatva, megmagyarázta a gyermekeknek a nap jelentőségét. Ünnepi költeményeket szavaltak: *Lázár* Róza, *Lefkóvics* Paula, *Westman* Alfréd és *Vértés* Gyula növendékek. A Himnuszt elénekítésével az ünnepély véget ért.

A budapesti ünnepségek.

(Távirati tudósítás.)

Hálaadó istentisztelet alig folyt még le ünnepnapon komolyabb méltósággal, mint a amit Deák Ferenc születése évfordulóján ma Budapesten rendeztek. Az ideiglenes kormány ugyan nem jelent meg teljes számmal az ünnepben, de a főrendiház tagjai a képviselőház nagy számmal jöttek el: emlékezni és vezekelni. A templomot kívülük zsufolásig megtöltötte az ünneplő közönség.

A mise alatt lázas munka folyt a Ferenc József-téren, ahol a székesfőváros Deák-ünnepére készültek. A hideg kellemetlen őszi eső, amely északa óta mosta a nemzetiszínű drapériákat, sokat rontott az ünnep fényén, de nem tartotta vissza a közönséget, amely teljesen megtöltötte a nagy teret, hogy meghallgassa a főváros polgármesterének lendületes és tartalmas ünnepi beszédét.

Különben ma ünnepelt az egész főváros. Az iskolákban, az egyes társaskörökben meghílette a szíveket Deák Ferenc emléke s a lobogódíszben uszó utcák megadták az ünneplésnek külső keretét is.

A hivatalos főistentisztelet.

Az ünnepi isteni tisztelet délelőtt féltíz órakor kezdődött a belvárosi főplébánia-templomban, melyet az ünnepi alkalomra a székesfőváros, mint kegyur, nemzeti lobogókkal és délszaki növényekkel pompásan földíszített. A templom előtt, ahol a rossz időben is sok százsz főnyi közönség gyűlt össze, báró *Splényi* Ödön rendőrtanácsos és *Laky* Imre felügyelő vezetésével nagyszámu rendőrség tartott fönna rendezet. A templomban *Csupor* József tanácsjegyző vezetése alatt a főváros fiatalabb tisztviselőiből alakult rendezőség gondoskodott a rend mintaszerű fenntartásáról. A főhajó hosszában a főváros csatlósai állottak díszőrséget.

Kilenc órától kezdve sűrű egymásutánban érkeztek fényes díszmagyarban a meghívott előkelőségek, a kormány tagjai, főrendek, képviselők, törvényhatósági bizottsági tagok. A főszentélyben külön helyen ült a király képviselője, gróf *Apponyi* Lajos magyarországi udvarnagy. Az első padsorokban foglaltak helyet: gróf *Khuen* *Héderváry* Károly miniszterelnök, *Wlassics* Gyula, *Kolossváry* Dezsö, *Láng* Lajos és *Plósz* Sándor miniszterek, gróf *Csaky* Albin,

a főrendiház, gróf *Apponyi* Albert, a képviselő ház elnöke, báró *Fejérváry* Géza tábornagy, *Szell* Kálmán, *Hieronym* Károly, *Perce*l Dezső, gróf *Andrássy* Tivadar és gróf *Csekonics* Endre valóságos belső titkos tanácsosok, *Császka* György kalocsai érsek, *Fehér* Ipoly pannonhalmi főpát, *Gromon* Dezső, Nemeskéri *Kiss* Miklós, *Molnár* Viktor és gróf *Wickenburg* Márk államtitkárok, gróf *Pejacsevich* Tivadar horvát bán stb. A kegyuri helyen ültek: *Márkus* József főpolgármester és *Halmos* János polgármester vezetésével az alpolgármesterek és összes tanácsosok. A főhajó padsoraiban foglaltak helyet *Beniczky* Lajos alispán, *Fa. ekas* Gusztáv főjegyző és *Lángos* Kálmán árvaszéki elnök Pestvármegye képviselőjében, továbbá a vidéki törvényhatóságok kiküldöttei, jobbára főispánok, alispánok és polgármesterek.

Pont fél tízkor érkezett meg *Kohl* Medárd dr. püspök, *Andor* György dr. primási titkárral. A főpapot a bejáratnál a papság élén *Kirner* Károly apátplébános, az istentisztelet rendezője fogadta. Nyomban rá megkezdődött a hálaadó istentisztelet, melyen *Kohl* Medárd püspök pontifikált fényes segédlettel.

Istentisztelet alatt az ének- és zenekar *Szantner* Zsigmond zeneakadémiai igazgató, karnagy vezetése alatt *Beethoven* nagy C-misét adta elő, amely mindenki mély áhítatot keltett.

Az istentisztelet délelőtt 11 órakor ért véget.

A Deák-szobornál.

Az ünnepesség főrésze a Ferenc József-téren levő Deák-szobor előtt folyt le. A szobor rácsos kerítése és a kis park pompásan volt zászlókkal és drapériákkal díszítve. A szobornál szemben volt fölállítva a király-sátor, bordó vörös bársonyból, arany rojtokkal s elől F. J. (A király nevének a betűi) monogrammal.

A sátorban foglalt helyet a király képviselője: *Apponyi* Lajos gróf udvarnagy, a miniszterek és egyéb méltóságok. Képviselve voltak az összes megyék és városok törvényhatóságai, ezek közt *Aradé* is, melynek küldöttei díszes koszorút helyeztek el a szobor talapzatán. *Arad*-megye részéről *Vásárhelyi* László, *Bánhid*y Antal br., *Solymossy* Lajos br., *Zselénski* Róbert gr., *Wittman* János, *Vancsó* Gyula és *Szombathy* György orsz. képviselők, *Aradváros* részéről pedig *Salacz* Gyula orsz. képviselő jelentek meg.

A főváros egyesített dalárdái *Bellovics* Imre karnagy vezetésével a Hymnuszt énekelték megnyitón, melynek hangjai mellett *Apponyi* Lajos gróf udvarnagy, a király képviselője, nagy éljenzések között elhelyezte a szoborra a király koszorúját, a melyen a következő felirat van: „*Deák* Ferenc emlékének — hálás királya!

Ezután *Mihályffy* Károly, a nemzeti színház kiváló tagja szavalta el nagy hatással *Lampérth* Géza dr. pályanyertes ódáját, melyből a következő két szép versszakot közöljük:

Halálhörgés hallik . . . s hit-, reményvesztett
Szívek jajja az örvényből, a hol
Dicső harcában már már holtra sebzett
S mélységbe suttogott nemzet fuldokol.
Elpusztulunk a sugártalan éjbe,
Ha lehullottak mind a csillagok . . .
Te megjelenesz. Szavad lezeng a mélybe:
— Nem hull le mind, egy főnagyg: a jog!

S néped vigaszt lel a te nagy hitetben,
Figyel rád vágyva: Mester, mondd tovább!
— S tanítsd hinni egyre teljesebben,
Mert csak a bizó hit tehet csodát.
Evangéliomos könyved a *törvényt*,
Erőd forrása, dus kútforja ez,
Föltárod ezt s kik már elepedének,
Üde ital millióknak csörgedez.

Ezután *Halmos* János polgármester tartotta az ünnepi beszédet, a melyet a közönség áhítattal hallgatott s többször zajosan megéljenzett. Végül a dalkörök énekelték el a Szózatot, a melylyel az ünnep véget ért.

MULATSÁGOK.

(—) Kereskedő ifjak táncvigalma. A mulatságoknak az ősz derekával meginduló évadját az idén Aradon a kereskedő ifjak nyitják meg. A kereskedő ifjak ez évi november 7-én, a *Központi Szálló* nagytermében táncvigalmat rendeznek. A mulatság tiszta jövedelme a kereskedők és kereskedelmi alkalmazottak nyugdíjalapjának gyarapítására fog szolgálni. A kereskedő ifjuság kebeléből alakult rendező-bizottság nagy szorgalommal dolgozik a siker érdekében. Belépő-díj: 2 korona, családjegy 4 korona. A zenét *Gyurkovits* András zenekara fogja szolgáltatni.

Nagy kérdés.

(Gazdasági és közjogi bonyodalmak.)

— Az *Aradi Közlöny* távirati értesülése. —

Arad, október 17.

A szabadelvű pártkörben ma délelőtt a képviselők egyrésze egy kiváló politikus köré gyülekezett, a ki hosszasan és érdekesen fejtegette a jövő eshetőségeit. Budapesti munkatársunk, aki jelen volt az eszmecserénél, az alábbiakban reprodukálja a hallott fejtegetést:

— A történelem — mondotta többi közt a említett politikus — azt tanítja, hogy a háborúk meddő és erősvasztó korszakai után nem sejtett mértékben fokozódik a munkakedv, a tevékenység és végső eredményben a polgárság jóléte. A história logikája szerint így kellene lennie Magyarországon is a közel jövőben. Mert nagy és nehéz háborúnak nagy és nehéz hátrányaiban volt része ennek az országnak közel egy esztendő óta és még azontul is terjedő időben. Ha pénzügyben akarnók kifejezni csak az Ausztriával való gazdasági hadakozás anyagi kárát, már akkor is óriási számokkal kellene dolgoznunk. Az obsztrukció-okozta nemzeti károsodás pedig anyagi veszteségeinket nem is sejtett arányokig fokozta.

E meddő korszak után okvetlenül következnie kell egy termékeny időszaknak, a melyben az országgyűlés egy időre háttérbe tolván a közjogi problémákat, feladatának magaslatára emelkedik és egész gondoskodását a polgárság anyagi helyzetének használására fordítja. A gazdasági kérdések olyan elemi erővel fognak kopogtatni a törvényhozás kapuján, hogy kétségtelennek kell tartanunk, miszerint a legközelebbi jövődőt a gazdasági politika fogja dominálni.

És akármerre tekintünk is ezen téren, mindenfelé sok és sürgős a teendőnk. De egyuttal nehéz és aggodalmas is az a munka, mely reánk varakozik.

Legelső sorban szemünk előtt lebeg a monarchia másik államával való gazdasági kiegyezkedés. Az országnak első rangú érdeke, hogy az Ausztriával való viszonyunk állandó rendezést nyerjen. Ám itt nyomban felbukkan az a nehéz kérdés, vajjon lehetséges lesz-e a két orszá gyűlésben elfogadtatni a *Szell-Körber*-féle megállapod sokat. A magyar parlamentet illetőleg kezdettől fogva az volt a nézetem, hogy az a kiegyezést törvénybe iktatni aligha fogja, mert az önálló vámterületet sürgető közkivánaalom eől el nem zárkozhatik.

De a reichsrathban sem lesz meg a készség a kiegyezés finalizálására. Az osztrák képviselőház november első felében összeül. Rendelkezik-e Körber ur olyan csodaszerrel, melylyel életerőt, munkaképességet önthetne az

évek óta beteg osztrák parlamentbe? Es ha nem lépés rá, vajjon mi következik akkor? Ime, még ki sem lábaltunk az egyik bajból, máris felüti fejét a még nagyobb baj, a gazdasági kiegyezés kérdése. Es ez a veszedelem nem valami ködös távolban lebeg. Veszedelmes közelségbe kerül főként az által, hogy szoros kapcsolatban van e kérdéssel az autonóm vámtarifa, melyre a külföldi szerződések kötése szempontjából elengedhetetlen szüksége van a monarchiának. Mert kiegyezés és tarifa nélkül nincsenek új szerződések, így rendeli ezt a 99. XXX. tc. a *Szell* formula. Új szerződési tárgyalásokra pedig sürgősen el kell készülnünk, mert a külállamok részéről küszöbön áll a régiék felmondása.

Ugy sejttem, hogy e kérdés megoldásánál valami novumra, valami újabb lépésre lesz szükség, mely biztosítsa a gazdasági érdekeket úgy nálunk, mint Ausztriában is az osztrák népképviselő teljes képtelenségével szemben. Mivel ez sokkal nehezebb, mint a külön vámtarületre való áttérés, a végeredményben a dolgok fejleménye mégis csak ide fog vezetni.

Meg lesz e az erő a jelenlegi parlamentben e nagy kérdés elintézésére, azt a közel jövődőt meg fogja mutatni. Az bizonyos, hogy legerősebb parlamenti férfainknak, legelső erőinknek újabb nehéz munkájába fog kerülni, hogy ezt a gazdasági és közjogi bonyodalmaknak magvát magában rejtő nagy problémát helyesen megoldja.

Karlsbad a román politikában.

(*Oncu* Miklós és *Sturdza*.)

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, október 17.

Oncu Miklós dr., a *Victoria* vezérigazgatója *Karlsbad*-ban töltötte a nyarat. Ott volt történetesen *Sturdza* román miniszterelnök is, a kivel bizonyára találkozott is. Ennek a találkozásnak révén, — hogy mennyi alappal, nem tudni — oly hírek kerültek napfényre, mintha *Sturdza* *Oncu* Miklós utján dirigálná a magyarországi román politikát.

Egy erdélyrészi képviselő erről a következőket mondta a *B. H.* munkatársának:

Általában föltűnt azoknak, akik az erdélyi oláhság mozgalmait figyelemmel kísérik, hogy *Sturdza* román miniszterelnök, aki tudvalevőleg a legsovinisztább románok közül való, a kinek az az ábrándja, hogy Romániát legalább is a Királyhágóig kell kibővíteni, körülbelül három hét előtt *Karlsbad*-ban időzött, ahol sűrűn érintkezett *Oncu* Miklós dr. aradi román ügyvéddel. Hogy mit szöttek-fontak, azt természetesen tudni nem lehet, de bizonyos az, hogy *Oncu* hazajövetele után kezdett terjedni *Arad vármegyében* az oláhság között az előbb vázolt mozgalom. *Sturdza*-nak a tervét azonban könnyű eltalálni. *Sturdza* jól tudja, hogy addig, a míg a románok a magyar képviselőházban aktív szereplőkké nem válnak, addig nagy román politikát csinálni nem lehet. Ő tehát arra ösztönözte a hazai román intelligenciát, hogy lépjenek aktivitásba. Ha a magyar képviselőházba tizenöt-husz román képviselő jut be, a román soviniszták szerint többet érnek el, mint ha alattomban bujtogatnak.

Ehhez az illető képviselő, aki a függetlenségi párt tagja még a következő megjegyzést fűzte:

A nép azonban az erre irányuló mozgalmat nem érti meg, vagyis inkább félreérti. Egy dolog már most bizonyos, hogy az oláhság a legközelebbi képviselőválasztáson okvetlenül aktivitásba lép és annyi emberét küldi be a magyar parlamentbe, a mennyit csak lehet.

A román jelöltek pedig annál veszedelmesebbek, mert ők is független és önálló Magyarországot kívánnak ugyan, de egészen más okokból, mint mi magyarok. Ők ugyanis azt hiszik, hogy egy önálló Magyarország nem bír a nemzetiségekkel és több jogokat biztosíthatnak maguknak akkor, mint az Ausztriával szövetséges Magyarországon, a melyben a magyarság hegemoniáját megtörni nem lehet.

A függetlenségek éppen ezért el vannak határozva, arra, hogy semmiesetre sem támogatnak egy román képviselőjelöltet sem, bármennyire hangoztatnák is, hogy ők is Magyarországra függetlenségére törekcsenek.

Egy másik lap, ugyancsak a karlsbadi tállalkozással kapcsolatosan az aktivitási mozgalomról ezeket írja:

Amióta dr. Oncu Karlsbadból hazaérkezett és a Ház feloszlásáról és új választásról szóló hírek erősebben foglalkoztatták a politikai köröket és a közvéleményt, az akció teljes vehemenciával megindult. Személyes észleleteim után mondhatom, hogy *Hunyad, Torda-Aranyos Kolos, Fogaras* vármegyékben egy hét óta mint parancsszóra bontakozott ki az egész mozgalom. Érdekes, hogy az intelligenciát és a népmozgalmat közvetítő agitátorok azok, akik a híres memorandisták pészmekejei voltak.

Zarándoklás Szegedre.

(Az aradi Kossuth-asztaltársaság. — Küldöttségek mindenfelől. — A gyologló egyetemi ifjak.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 17.

Nagy napja lesz holnap Szegednek. Hét városból érkezik oda küldöttség, hogy a szomorúan nevezetes é vált Kossuth-szobornak megadja koszorújával az elégtételt. *Budapest, Kolozsvár, Arad, Szabadka, Makó, Baja* városokból és *Elek* községből érkeznek kisebb nagyobb számmal hazafias emberek Szegedre ebből az alkalomból.

Az aradi Kossuth-asztaltársaság ismeretes szegedi útjára a mai napig ötvenen jelentkeztek. Kilátás van rá, hogy holnap reggel még vagy tizzel megszaporodik ez a szám. Az indulás reggel öt órákor lesz, míg a visszatérésre este hat órákor ülnek Szegeden vonatra.

A társaságot Müller Károly vezeti, ő lesz a szónok a lehelyezés alkalmával is. Az asztaltársaság koszorúja másfél méter átmérőjű. Szalagját ajándékozta és pompás aranyhimzéssel látta el *Körössy Kati* a kisasszony. A koszorú keretét *Panker Viktor* készítette vasból.

A koszorút ugyanazon helyre teszik, ahonnan a katonák az emlékezetes, viharos napon a koszorút jogtalanul elvették.

Az aradiak csoportjához Mezőhegyesen csatlakoznak az elekiek. Nagy küldöttség megy Makóról. Mintegy száz ember rándul át Szegedre. Érdekes lesz a budapesti egyetemi ifjak érkezése. A hazafias ifjak, mint ismeretes, gyalog tették meg az utat Budapesttől Szegedig. Jártukban mindenütt lelkes fogadtásban volt részük, de az igazi ünneplés majd holnap következik Szegeden.

Az egyetemi ifjak gyalogcsapata ma az esős idő miatt Félégyházától Szatymazig vasúton tette meg az utat, innen pedig gyalog folytatta Szeged felé. A szegedi városi tanács elhatározta, hogy az ifjakat ünnepélyesen fogadja és elszállásolja. A szegedi ifjuság az érkezőknek s szatymari országuton elébe ment. *Gáll Endre* dr. városi tanácsnok a zarándok ifjakat a város főterén beszéddel fogja fogadni.

Az érkezők fogadásának előkészítése végett ma nagyszabású értekezlet volt a Páva-féle vendéglőben *Pölcner Jenő* képviselő el-

nöklése mellett. A tanácskozássra összegyűltek polgárok, az egyetemi ifjak és a szittya ifjúsági egyeslet több tagja is megjelent.

A nagy számban összegyűlt emberek elhatározták, hogy küldöttséget menesztenek a Dorozsma felől gyalog érkezők elé egész a vámházig. A város nevében ott lesz *Gáll Endre* dr. tanácsnok, az egyetemi ifjak képviselőjében pedig *Becsey Károly* dr. fog üdvözlő beszédet mondani. A mai tanácskozás során azt is tervbe vették, hogy a szegedi nők küldöttsége a vámháznál megjelenik és az elnöknek virágcsokrot, a zarándok ifjuknak pedig egy-egy virágot ad.

Főlkérte a függetlenségi párt a szegedi cigányzenekarokat, hogy jelenjenek meg a fogadtatáson és hazafias nótákat huzzanak az ifjak bevonulásakor. Az elszállásolás a Páva-vendéglő udvaráról történik meg. A szittya ifjak küldöttsége a kolozsvári egyetemi hallgatókat fogadja a rókusi állomáson, ahol *Tóth Imre* elnök üdvözlő beszédet intéz hozzájuk.

EGYESULETI ELET.

(*) Az aradi székely otthon f. hó 25-én délután 8 órákor rendkívüli közgyűlést tart, a következő tárgysorozattal: 1. Határozás a módosítást szenvedő alapszabálynak felsőbb helyre terjesztése tárgyában. 2. Titkári és az esetleg üresedésbe jövő állások betöltése. 3. A választmánynak a közgyűléshez utalt bizottsági jelentése. 4. Ugyanaz a helyiség-változás ügyében.

(*) Kereskedő egyesület Ujaradon. Helyén való, üdvös mozgalom indult meg Ujaradon, az ottani kereskedők között. Nemrég alakult ott az ujaradi kereskedők jótékony célú asztaltársasága, a mely a kereskedők között a társas szellemet volt hivatva fejleszteni. Most ennek alapján az összes érdekelt tényezők bevonásával, kereskedő egyesületet akarnak szervezni Ujaradon, a melynek célja a társasélet fejlesztésén kívül a kereskedők érdekeinek védelme, a segélyezési és nyugdíjügyek támogatása stb. Az ujaradi kereskedő egyesület alakuló közgyűlést valószínűleg e héten tartják meg s azon az Aradi kereskedők köre, a mely az alakulás munkáját támogatta, szintén képviseltetni fogja magát.

(*) Az aradi pincérek körében szeptember 28-án asztaltársaság alakult, az aradi pincérek magyar asztaltársasága címen. Az asztaltársaság, a melynek célja a megszorult egyének támogatása és egyéb humanus célok istápolása, összejöveteleit minden hétfőn este, az Erdélyi-kávéház külön helyiségében tartja.

Vasuti gyűlés Aradon.

(Tanácskozás a díjszabás ügyében.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 17.

A magyar vasuti kötelékbe tartozó testületek ma Aradon tartották meg az évi ülésüket, mely alkalommal egész csomó megoldásra váró belügyet intéztek el.

A magyar vasuti kötelék néven szereplő testület nem egyéb, mint az összes magyarországi vasutársaságok szövetezése bizonyos egyezmények létrehozása iránt, mely egyezmények a teheráru és egyéb díjszabás tarifaszere megállapítására vonatkoznak.

Laikus emberek nem is sejtik, mennyi munka előzi meg egy-egy újabb vasuti vonal megnyitását. Mert a vasuti vonal mentén fekvő állomásoknak nemcsak a végállomásokhoz való tarifáját kell kiszámítani, hanem ki kell számítani azt is, hogy az ország más állomásaihoz milyen zónába esik az új vasutvonal minden állomása. És azt a díjkiszámítást nemcsak a személyforgalom, hanem a gyors- és teheráru forgalomra is meg kell csinálni.

Mint hogy pedig egyik vasut állomástól egy másik vasutársaság valamely állomásáig a

forgalom könnyebb lebonyolíthatása érdekében szintén meg kell állapítani a díjszabást, ezért a különböző vasutársaságok egy kötelékké alakultak, mely bizottsági ülésén minden újabb vasutvonal állomásait igazságos kulcs szerint, egyetértőleg belekapcsolja a már fennálló tarifa-hálózatba.

A magyar vasuti köteléknek Aradon tartott bizottsági ülésén, mely az aradi és csanádi egyesült vasutak nagytermében folyt le, képviselve voltak: a magyar államvasutak, az aradi és csanádi egyesült vasutak, a déli vasut, a győr-sopron-ebenfurthi vasut, és a Kassa-oderbergi vasut.

A bizottság a fentebb leírt módon elintézte mindazokat a tennivalókat a díjszabás megállapítása terén, melyek a legutóbbi bizottsági ülés óta felmerültek.

Végül elhatározták, hogy a legközelebbi ülést *Csaban* fogják megtartani.

A mai ülésen résztvettek: Szathmáry János acsev. főfelügyelő, Zeller Nándor máv. felügyelő, Fischer Bodog déli vasuti felügyelő, Lipner János győr-sopron-ebenfurthi irodafőnök, Probst Emil máv. főellenőr, Karácsonyi Jenő kassa-oderbergi vasuti titkár, Sándor Ede acsev. főellenőr, Lék József déli vasuti ellenőr, Hady Antal acsev. hivatalnok.

Kibontakozás a válságból.

Lukács lesz a miniszterelnök.

(A hétfői kritikus nap. — A katonák és a nemzeti követelmények. — Egy miniszteri liiszt.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, október 17.

A ma érkezett táviratok egyértelműleg jelzik — ki tudja hanyadszor már, — hogy mégik csak *Lukács László* lesz a miniszterelnök, *Lukács* ugyan vonakodik a megbízatástól, de a főváros politikai körökben az az általános meggyőződés, hogy *Lukács* nem zárkozhatik el a király akaratától és a jövő hét első napjaiban már mint kész miniszterelnök jön haza a császárvárosból.

Lukács ma részt vett a kilences bizottság ülésén. Hogy ez a bizottság mit végzett, abból alig valami szivárgott ki. Holnap újból ülésezni fognak s azután *Lukács László* felmegy Bécsbe, illetőleg már kész miniszteri listával. Az optimisták úgy reménykednek, hogy a jövő hét végén az új kabinet már be fog mutatkozni a parlamentben.

Mai távirati hireink a következők:

A szabadelvű pártból.

A politikusokat ma a Deák-ünnepély vette igénybe. A szabadelvű pártiak nagy számban vettek részt az ünnepségen, az ellenzékiek kisebb számban. A képviselőházi gyülekezés közben azonban, majdnem kizárólag politikáról volt szó és az ünnepség végeztével a szabadelvű klubban szintén csak a válságról és *Lukács* vállalkozásáról folyt a legélénkebb vita.

Általában a legnagyobb reménységgel tekintenek a megoldás elé. A kilences bizottság tanácskozásában fogják megegyeztetni azokat a differenciákat, melyek a bizottság eddigi elvi megállapodása és a király felfogása között felmerültek és ma még fennállanak. Ezekre a differenciákra nézve a kormányhoz közel álló körökből azt jelentik, hogy azok nagyon lényegtelenek. Így főképen a katonai büntető eljárásnál van ellentét. A teljes magyar nyelvű bűnügyi

tárgyalást egyelőre lehetetlennek tartják, mert *nincs elég magyarul tudó hadbíró*, de tolmácsokról és magyar védelemről gondoskodva lesz. Felmerült még az a kétely is, hogy mi történjék a bűnügyi eljárásból háboru esetében? Mert békében lehet gondoskodni magyar védelemről, háboru esetében azonban az eljárásnak, itélkezésnek gyorsan kell történnie. Erre nézve azonban nagyon könnyű lesz a megegyezés már arra való tekintettel is, hogy a háboruban mindenütt és mindenkor kivételes intézkedések vannak. A katonai nevelést illetően teljes a megegyezés, nemkülönben a *magyar vezényszó dolgában* teendő elvi kijelentésre nézve is.

A fenti hírrel ellentétben ugyancsak szabadelvű párti részről jelentik, hogy nem mindenki látja ám ott rózsás színben a helyzetet. Nem tartják bizonyosnak Lukács László megbízatását sem. Nem pedig azért, mert a *differenciák nagyobbak*, mint a hogyan azokat egyes oldalról feltüntetik. Így a *katonai nevelés dolgában sem ért mindenben egyet a király a kilences bizottság felfogásával, de különösen a magyar vezényszóra nézve vannak eltérések*. Mert a király csak abba adta volna beleegyezését, hogy a szabadelvű párt a klubban tegyen kijelentést arra nézve, hogy a király felségjogát érintetlenül hagyva, a nemzet jogait is fenntartja, de a vezényszóra nézve célszerűségi okokból a királyra ruházza ezután is az intézkedés jogát. A képviselőházban azonban nem történt semmi kijelentés. Már most e hírforrásunk szerint ezt az elintéztést nem tartja kielégítőnek a párt nagyobb része.

Mit akarnak a katonák?

Budapestről jelentik: A mit nemzeti kívánalmaink tekintetében a katonai körök koncedálnak, az a következő:

A magyarországi tisztai nevelőintézetekben *egy-két tárgyat magyarul adjanak elő*; a katonai törvényszék előtt az ügyvéd és a vádlott *tolmács igénybevétele mellett magyarul is* tehessen előterjesztést. A zászló és a címer *valami közös formában* megoldassék.

Katonai körök véleménye szerint a *magyar vezényszó behozatalát még csak szóba sem lehet hozni*.

Világosan látható tehát ezekből — jegyzi meg egyik fővárosi estilap — hogy nem komoly megegyezésről van szó, mert hiszen akkor nem lehetne mellőzni a küzdő ellenzék álláspontját. De mindhiába, az ellenzék erősen áll ma is a magyar vezényszó mellett. Egyesek, kik eddig is félrevonultak a harctól, vagy csak markirozták a küzdelmet, lehet, hogy ma sem helyeznek arra nagy súlyt, de a komoly és számottevő ellenzék a magyar vezényszó behozatalának biztosítása nélküli a harcot *semmi áron és semmi körülmények közt tel nem adja*.

A békés kibontakozás.

A félhivatalos M. N. ma esti számában ezeket írja:

„Nagyon természetes, hogy a kilences bizottság programjának keresztülvitele kizárólag a leendő miniszterelnök feladatát képezvén, annak végleges megállapítása és szövegezése, a hol minden szónak a legnagyobb fontossága lehet és lesz is, reá nézve a legnagyobb horderővel bír. Akkora horderővel, hogy nagyon könnyen megtörténhetik, miszerint *egyetlen mondatnak a megállapodásba való bevitelét vagy kimaradását olyannak tekintheti, mely reá nézve a miniszterelnöki feladatnak elvállalását lehetetlenné teszi*.

Azt hisszük, hogy nem tévedünk, mikor

azt állítjuk, hogy a parlamenti differenciák *békés kiegyenlítésén* kívül, a mely nélkül meg volna bénítva már eleve a leendő kormányelnök, a kilences bizottság munkálatának megismerése volt az, amit Lukács László a dezignáció elvállalása előtt feltétlenül szükségesnek tartott, mert e kettő: a *békés kibontakozás a parlamentben és az új katonai program alapján a többség támogatása az az alap, a melyre az új kormánynek állania kell, hogy működésétől sikert, kibontakozást remélhessen és így az ország békéjét e módon helyreállíthassa*.”

Lukács László kabinetje.

A „M. Sz.” ma esti kiadásában a következőket írja:

A jelek arra vallanak, hogy *Lukács László hétfőre kész kabinettel megy a királyhoz s keddre egy koncentrációs kabinet kinevezését hozza magával*.

Lukács egyesíteni akarja a szabadelvű párt különböző frakcióit és ezek által az ellenzék különböző árnyalatait is.

A régi miniszterek közül csak *Wlassics Gyula* marad meg az új kabinetben és természetesen a honvédelmi miniszter, *Kolossváry Dezső*.

Az új miniszterium névsora a M. Szó szerint így hangzanék:

Elnökség és pénzügy: Lukács László.

Belügy: Tisza István gróf, vagy Apponyi Albert.

Kereskedelem: Hieronymi Károly.

Igazságügy: Hódossy Imre, esetleg Nagy Ferenc.

Honvédelem: Kolossváry Dezső.

Közoktatás: Wlassics Gyula, esetleg Apponyi Albert.

(Itt megjegyzi az említett lap, hogy az esetben, ha Apponyi lenne a kultuszminiszter még egy államtitkári állást szerveznek, a melyet *Degenfeld József* gróffal töltenék be. Így lenne aztán a közigazgatási államtitkáron kívül egy kálvinista és egy lutheránus államtitkár.)

Földművelés: Tisza István gróf, vagy Andrassy Gyula gróf.

Király személye körüli: Andrassy Gyula gróf, esetleg Szemere Miklós.

Mint új *államtitkárok*, kombinációba vannak véve *Kristóffy József*, — a nagy-laki kerület orsz. képviselője a belügyminiszter mellé, *Feilitasch Arthur* br. a földművelésügyi, *Gajári Ödön* és *Serenyi Béla* gróf a kereskedelemügyi minisztériumba.

Ha *Andrassy Gyula* gróf lenne a király személye körüli miniszter, ugyanott *Szemere Miklós* lesz az államtitkár, a pénzügyi államtitkár pedig valószínűleg *Neményi Ambrus*.

A képviselőház elnökéül, ha Apponyi tárcát kap, *Perczel Dezső* van kiszemelve.

E miniszteri kombinációért a felelősséget egészen a M. Szóra hárítjuk. A magunk részéről sok valószínűtlenséget találunk abban, hogy *Apponyit* és a miniszterjelöltek közt emlegeti.

A kilences bizottság titkai.

Ma délután 5 órakor a szabadelvű pártkörben a kilences bizottság újból összeült, hogy folytassa tanácskozásait.

A tanácskozáson, a mint előre hírlett, megjelent *Lukács László* is, aki déli 1 órakor érkezett haza Bécsből s a bizottság ülése előtt tanácskozott *Szell Kálmán*nal, majd *Andrassy* és *Tisza* gróffokkal.

A kilences bizottság ülésén Lukács László a megfelelő helyeken kijelölte azon *kifogásokat*, melyeket a király hozott szóba,

más helyeken pedig felvilágosítást kért egyes, a korona előtt nem egészen világos kifejezésekről.

Hogy az ülésen mi történt, nem tudni, mert a bizottság tagjai ma még zárkozottabbak, mint az eddigi tanácskozások után voltak. Lukács László az ülés végeztével a klubból egy mellékajton át távozott s csendben eltűnt, hogy minden kérdezősködés elől kitérhessen.

Az a kérdés nincs még megoldva, hogy *a felségjogokra történjek-e deklaráció*, valamint a katonai törvénykezés tárgyalási nyelvét is csak elvileg tisztázták. Azt hiszik a bizottság tagjai, hogy a szövegezésre megfelelő formát találnak, ma azonban a fennálló nehézségek miatt végleges megállapodásra nem juthattak. Reménylik, hogy a legközelebbi ülésen elérik azt, ami ma nem volt elérhető.

Ma tehát *nem biztos még, hogy Lukács László visszamehet-e holnap kész programmal Bécsbe*. Ennek dacára is elterjedt az a hiedelem, hogy *a jövő hét első napjaiban már megbízzák Lukács Lászlót kabinetalakítással s a hét végén a parlamentben az új miniszterium bemutatkozhatik*.

Viszont az is igaz, hogy még több, igen súlyos személyi kérdés vár elintézésre, mert hát: sok az eszkimó és kevés a fóka. Annyi aspiráns van miniszteri és államtitkári helyekre, hogy nehéz dolga lesz Lukács Lászlónak, míg az összes érdekköröknek kedvezően kiválogathatja a maga embereit.

Ellenzéki körökben bizonyos nehezteléssel beszéltek, hogy a kilences bizottság nem akarja magát informáltatni az ő álláspontjukról. Annál kellemesebb hatást tett egy ma este megjelent félhivatalos jelentés, hogy *a bizottság legközelebb az ellenzékkel is tanácskozásba lép*.

A kilences bizottság legközelebbi ülését holnap, vasárnap délelőtt 10 órakor tartja.

SZÍNHÁZ ES IRODALOM.

A színház műsora:

Vasárnap: Délután: Folt, amely tisztit, dráma. Este: Fifi, operette. (Páros bérlet.)
Hétfő: Vasgyáros, színmű. (Páratlan bérlet.)
Kedd: Fifi, operette. (Páros bérlet.)
Szerda: Délután: II. Rákóczi Ferenc fogsága, színmű. Este: Suhanc, operette. (Páratlan bérlet.)
Csütörtök: Gyimesi vadvirág, népszínmű. (Páros bérlet.)
Péntek: Hoffmann meséi, opera. (Páratlan bérlet.)
Szombat: Titok, vígjáték. (Páros bérlet.)

* **A jövő hét műsora.** A jövő színházi hét ugyancsak változatosnak ígérkezik. A műsor úgy van összeállítva, hogy azon dráma, vígjáték, népszínmű, operette és opera szerepel, úgy hogy minden műfaj kedvelője megtalálja a maga darabját. Hétfőn a *Vasgyáros* kerül színre, amelyben Bácsné, Gazdy és Könyves játszik a főszerepeket, szerdán este Konti népszerű operettjét, a *Suhanc*-ot elevenítik fel Föthy Fridával a címszerepben. Csütörtökön Géczy István kitűnő népszínművét, a *Gyimesi vadvirág*-ot adják; szombaton Pierre Wolff nagyhatású vígjátéka, a *Titok* kerül előadásra.

* **A színház és a loverseny.** Arad idegenforgalma a loversenyek alkalmából rendszerint föllendül és a vidékről, sőt az ország távolabbi részéből érkezett vendégek egyik főszórakozása este a színház. *Zilahy* igazgató ennek a figyelembe vételével úgy állította össze műsorát, hogy a loverseny napjain különböző műfajú darabok kerüljenek színre, s főképp olyanok, amelyeket a vidéki közönség alig ismer. Pénteken, az első versenynapot megelőző estén

ablakában, a midőn a vonat a belga himnusz hangjainál berobogott. O felsége elébe ment a királynak, kit barátságos kézsorítással üdvözölt, mire az uralkodók néhány üdvözlő szót váltottak. A főhercegek üdvözlése után a kíséretnek kölcsönös bemutatása következett. Ezután ellépett az uralkodó a diszszázad előtt, mire a nyílt kocsiban a Burgba hajtattak. A közönség az uralkodókat tisztelettel üdvözölte.

A Burgban az uralkodók érkezését a magas udveri méltóságok és *Goluchowski* külügyminiszter várták. Királyunk vendégét lakosztályába kísérte, hol mintegy tíz percig maradt. Röviddel ezután fogadta ő felsége Lipót király látogatását.

Ezután Lipót király az uralkodóház tagjainál és a nagykövetségeknél leadta névjegyét. Este felé a Burgban a főhercegek és főhercegnők részvételével nyolcvan terítékes ebéd volt. Az utolsóelőtti fogásnál Ferenc József király felköszöntőt mondott, melyben utalt azon jó viszonyra, mely Belgium és az osztrák-magyar monarchia között mindenkor fennáll.

Lipót király válaszában a fogadtatásért köszönetet mondott és királyunkat az összes uralkodók mintaképének nevezte.

Budapest Arad ellen.

(A holnapi football-mérkőzés.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 17.

Az „Aradi Atlétikai Klub” városligeti sporttelepén holnap, vasárnap délután ebben az évben utoljára hangzik fel a vig sportemberek hurrázása, s azután a sportklub jó időre ismét vesztegel. Az atléták behuzódnak klubhelyiségük téli falai közé, hogy ott élvezzék a klubélet örömeit.

Sportkedvelőknek érdekes és élvezetes napjuk lesz holnap, mikor a főváros egyik legjobb és legképzettebb football-csapata méri össze erejét az Aradi Atlétikai Klub football-csapatával, mely viszont a délvidék legkitünőbb csapata.

Csupa válogatott, ügyes és kipróbált játékost állít ki úgy a Budapesti Egyetemi Atlétikai Klub, mint az aradi klub.

A football-sportnak Aradon még mindig nagyszámú barátja van, úgy, hogy a holnapi mérkőzés előreláthatólag nagy nézőközönség előtt fog lefolyni. És erre nemcsak az a körülmény szolgáltat okot, hogy valóban jó kvalitású csapatok kerültek össze ellenfeleként, hanem azért is, mert az idén utoljára gyönyörködhetnek a sportbarátok ebben a nemes és izgatató játékban.

A Budapesti Egyetemi Atlétikai Klub tizenkét tagja holnap reggel érkezik meg Aradra *Szell* Lajos főtitkár és *Ullrich* Ferenc kapitány vezetése alatt. Az érkező egyetemi ifjak első sorban az aradi vértanukkal szemben fogják leróni kegyeletük adóját. A délelőtt folyamán ugyanis az ifjak megkoszorúzzák a vértanuk szobrát s azután megtekintik a várost.

Délután három órakor kezdődik a sporttelepen a footballmérkőzés, még az esetben is, ha az eső esik.

A budapesti atlétikai klub a következő csapatot állította ki: Kapus: *Serényi*. Hátvédek: *Kozla*, *Hindy*. Elővédek: *Badicz*, *Ullrich*, *Kisfaludy*. Csatárok: *Hrubý*, *Feketeházy*, *Dömötör*, *Boross*, *Gerécsy*.

Az aradi atlétikák csapats: Csatárok: *Losonczy*, *Posch*, *Szathmáry*, *Boros*, *Reicher*. Elővédek: *Greiner Gaál*, *Boros*. Hátvédek: *Székely*, *Fete*. Kapus: *Holló*. Bíró: *Szathmáry* János, a klub elnöke.

Helyárak: páholy 5 korona, tribün ülőhely

1 korona, állóhely a tribünnel szemben 40 fillér, diáknyel 20 fillér. A klub tagjai belépő díjat nem fizetnek.

Jegyek csak a helyszínen kaphatók. A versenyt követőleg este a Kolbai sörházában bankett lesz, melyen a klubtagok nagy számban fognak részt venni.

A második aradi áldozat.

(A csütörtöki tűz-katasztrófa.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 17.

Szinte csodálatos találkozása a véletlennek, a melyről az alábbi sorok szólnak. Rövid időn belül két tűz-katasztrófa pusztított a fővárosban, rémes halálát okozva több embernek. Mind a két katasztrófa áldozatai között Aradról elszármazottak voltak és mind a két esetben egy-egy fiatal, v.ru'ó leány, a kinek rettentő halálát a játszótársak és barátok nagy csoportja siratja itt. A *Párisi Aruház* égésének *Márkus* Ilona volt az aradi halottja; a második esetben *Farkas* Ilona, egy volt aradi kávés leánya.

A csütörtöki tűz-katasztrófa áldozatai között, a mely *Schneider* D. József-köruti virágüzletében pusztított, volt a tizenkilenc éves *Farkas* Ilona. Aradon, mikor a katasztrófaról olvastak, senkinek a szeme se akadt meg ezen a néven. Csak ma, egy Aradra érkező levél révén tudták meg, hogy *Farkas* Ilona aradi születésű leány, aki szüleivel együtt körülbelül négy-öt év előtt származott el innét a fővárosba.

Farkas Ilona *Farkas* Wolf aradi bőrkereskedő, utóbb kávésnak volt a leánya. *Farkas*nak a fivérével, a Szabadság-téren volt *Farkas* Testvérek cég alatt bőruzelete. Mikor szétváltak, *Farkas* Wolf átvette *Singer* Alberttől a *Fiumekávéházat*. A vállalkozás eleinte igen jó volt s *Farkas*nak valóságos büszkesége volt, hogy az ő üzlete volt a bohém-kávéház, az ujságírók és művészek találkozó helye. Utóbb azonban rosszabbul ment az üzlet. *Farkas* tuladott rajta s családjával együtt *Budapestre* költözött.

*Farkas*nak hat leánya közül Ilona volt a negyedik. Az idősebbek mind kenyérkereső lányok voltak, s *Farkas* Ilona a *Schneider* féle művirág-üzletben dolgozott, a hol ez a borzalmas sors érte. Talán az ő halála volt a legkínosabb. A katasztrófa után *Récsey* tanár klinikáján helyezték el, az első számú kórterem 4. számú ágyába. Állapota mindjárt reménytelen volt. Egész testében összeégett s mind a két szeme kifolyt. Délután még eszméletén volt, sőt beszélt is. Bekötötték egész testét, a kötésbel csak szája látszott ki s ápolónői tejjel itatták. Szakadatlanul iméltelte a szerencsétlen leány:

— Jaj, édes jó anyám! Ha megtudja! Jaj, édes testvéreim!

Szülei a Gyp-utca 11. számú házban laktak. Orvosai lemondtak róla, mert teste a legtöbb helyen a csontig össze van égve s az éjjeli órákban a halál megváltotta kinjaitól.

Szomorú megrázó dolog. A második leány, a ki legszebb éveiben elszármazik a szülőföldről, hogy azután ily rettenetes halálnak hírével jusson haza a neve . . .

HIREK.

Az eleki svábok koszorúja.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 17.

A szegedi Kossuth-szobrot nap-nap után fris babérok ékesítik, a mióta a visszatartott katonák koszorúját *Csallány* Géza tábornok el-

raboltatta a szoborról. És a küldöttségek, deputációk egész légiója zárandokol a bronz-emlékhez messze, messze vidékekről, hogy ott leboruljon s meghallgassa a hazafiság szent tűzétől lángoló szavakat, melyek a koszoruzási ünnepek alatt elhangzanak.

Holnap, vasárnap, mint tudjuk, az aradi Kossuth-asztaltársaság, viszi el gyönyörű nagy koszorúját Szegedre. A hazafias zárandoklásban a közönség köréből is többen részt vesznek s így az aradiak küldöttsége impozánsnak ígérkezik.

Az aradiakhoz Mezőhegyesen érdekes kis deputáció fog csatlakozni: A németajku *Elek község küldöttei*, a kik szintén koszorút hoznak hogy azzal Kossuth emlékéket feldiszipitessék.

A derék svábok, a kik nyelvükre németek csak, de szívére és érzelmükre tiszta magyarok, elhatározták, hogy koszorút tesznek a meggyalázott szoborra s azt küldöttségileg helyezik el a Kossuth-emlék talapzatán. Lássza az ország népe, hogy a németek által lakott vidék sem marad el hazafiság dolgában a magyarok mögött s hogy érzelmeinek alkalomadtán ő is készséggel kifejezést ad.

A küldöttség holnap hajnalban indul utának. Négy eleki tekintélyes német birtokos képezi a deputációt: *Kehrer* Károly, *Hammer* Pál, ifj. *Mahler* György és *Ament* János, a kikhez még ifj. *Nagy* Sándor csatlakozik. Óriási babérkoszorút visznek Szegedre, nemzeti színű szalagján a következő felirattal: „*Kossuth* halhatatlan emlékének — *Elek* község hazafias polgárai.”

A derék elekiek e hazafias tettét örömmel vesszük tudomásul.

— **Katonák a Deák-ünnepen.** Föltünően érdekes volt Arad mai Deák-ünnepének eseményei között az aradi háziezred tisztjeinek részvétele a magyarság e hazafias ünnepén. *Institúris* Kálmán polgármester még a múlt héten meghívót küldött a regiments-kommandónak s a tegnapi katonai parancsban, melyet *Ditrich* alezredes bocsátott ki, benne foglaltatott az ezredparancsnokság azon intézkedése, hogy a háziezred tisztjei teljes díszben, testületileg képviseltesk maukat az ünnepélyen. A közönség körében igen kedvező hangulatot keltett az ezredparancsnokság ezen intézkedése. Fokozta ezt a jó benyomást az a körülmény, hogy a tisztikar élén maga *Wachsmann* Vilmos ezredes jelent meg a templomi ünnepen, kíséretében voltak *Ditrich* Albert alezredes, *John* Jenakie őrnagy, s a tisztikar tagjai nagy számban. Jelen volt *Lázár* Frigyes ezredes, a csász. és kir. 3-ik huszárezred parancsnoka is a tisztikar több tagjával, valamint *Hadfuy* Imre alezredes, zászlóaljparancsnok a honvédgyalogság és huszárság tisztjeivel. A templomi istentisztelet alatt a kóruson a katonazenekar játszott.

— **A király marsall-jelvényei.** Bécseből táviratozzák: A lapok híre szerint *Methuen* lord október 20-án délután érkezik Bécsbe és az angol követségi palotában fog megérkezni. Október 21-én ő felsége külön kihallgatáson fogadja, a mely alkalommal átnyújtja az uralkodónak a marsall bört. *Methuen* lord hivatalos lesz egy a Burgban adott diner-n.

— **Bucusu estély.** Még ovációban részvették ma *Papp* Elemér aradi kulturmérnököt abból az alkalomból, hogy városunkat elhagyva, Nagyváradra költözik. Tisztelői a Millennium-vendéglő külön termében bucsu-vacsorát rendeztek, melyen szeretettel vettek körül a távozót. *Rozvány* Pál köszöntötte fel először *Papp*

Elemért, ki meghatottan válaszolt. Majd *Katona Béla* aradi kultur főmérnök bucsuztatta a kollegák nevében. *Fényes Dezső* humoros tosziban mint kuvini hegykapitányt éltette, de nem bucsuztatta, mert ezen „fényes állást” továbbra is megtartja. Az ünnepelten kívül jelen voltak a vacsorán:

Achim Gusztáv, Borsos Béla dr., Dániel Dezső, Fényes Dezső, Gyárfás József, Hann Alajos, ifj. Hann Alajos, Jahl Jenő, Jahl Rezső dr., Katona Béla, Károssy Jenő, Kunzl Ernő, Kocz József, Leitner Kálmán, Mikosevits Ivan, Rozványi Pál, Reinhart Kálmán, Steinhardt Mór dr., Stengl Andor, Szathmáry János, Tüdő Béla, Zborovszky Pál.

— **Aradi meteorológusa.** A hivatalos lap mai számának közlése szerint a m. kir. földművelésügyi miniszter *Posgay Lajos* dr.-nak, Aradváros tiszti főorvosának a meteorológiai megfigyelések terén évtizedeken át ki ejtett hasznos és buzellen tevékenységeért **elismerését és köszönetét** nyilvánította.

— **Két eljegyzés.** Az a néhány sor, mely az eljegyzések keretén belül oázist képez az élet sok gondjáról-bajjáról szóló események között, gyakran különb regény, mesébb és szebb annál, amit az írók képzelete megcsinál. Hogy erről a virágos rovatról így a szomorú ősz idején eszünkbe jut elmélni, ahhoz egy eljegyzési kártya adja meg a tavaszi gondolatokat. Ma hozta a posta ezt a kártyát, melynek — hogy a regény-stilus mellett megmaradjunk — két fejezete van; ime:

I. *Denk* Adolphin — *Lachmann* Frigyes, cs. és kir. főhadnagy a Lipót császárról elnevezett 33-ik gyalogezrednél, jegyesek.

II. *Denk* Mici — *Wituschek* Lajos cs. és kir. főhadnagy a Lipót császárról elnevezett 33-ik gyalogezrednél, jegyesek.

A közös eljegyzési kártya szürke papírra van nyomtatva, mint aminő az aradi házieszred parólija. Kiegészítésül még csak annyit teszünk hozzá, hogy a két szép menyasszony néhai *Denk* József máv. főmérnök leánya. A kisasszonyokat az aradi közönség rokonszenvesen ismeri a hangversenytermekből, hol énekükkel sok kedves élvezetet szereztek.

— **Gáll József dr. betegsége.** *Gáll* József dr. főrendiházi tagot, mint jelentették, az elmúlt hónapban Temesvároott súlyos baleset érte. A mint ugyanis egyik szálloda előtt kiszállt kocsijából, megcsuszott és elesett, miközben bal lábát kifecmította. Mivel állapota még nem javult, tegnap külön kocsiban gyógykezelés végett felszállították Budapestre.

— **Kisfaludy Sándor koponyája.** *Szegedy* Róza hamvainak exhumálása alkalmával *Darmay* Kálmán a bizottság jelenlétében *Kisfaludy* Sándor érdekes alkotású koponyájáról, mely ezuttal látott talán utoljára napvilágot, fényképfelvételt eszközölt. A sikerült nagyobb méretű fényképek közül négy lenyomatott készített, melynek egy-egy példányát legközelebb megküldi a Nemzeti Múzeum, a Tud. Akadémia és a Kisfaludy Társaságnak. A negyedik példány sümegi múzeumában marad és ki lesz állítva a nagyszámu Kisfaludy Sándor, Károly és Szegedy Róza relikviái között.

— **Házasság.** *Fábián* Gyula a m. kir. államvasutak petrozsényi osztályának mérnöke ma délelőtt 11 órakor esküdtt örök hűséget Aradon *Verán* Lenke kisasszonynak, özv. *Verán* Csabáné szül. Urbányi Blanka urasszony bájos leányának. A szertartás a menyasszony gyászja miatt szűk családi körben folyt le. A vőlegény *Páll* Miklós, m. kir. főerdész, az aradi állami erdőhivatal főnöke kíséretében, a menyasszony pedig, a fivérének kívül nagybátyjai, *Verán* Etele battonyai nagybirtokos és *Urbányi* János m. kir. postatakarékpénztári főpénztárnok társaságában jelent meg az anyakönyvi hivatalban s a házasság megkötése után az ev. ref. templomban, hol *Csécsei* Imre lelkes költői lendületű beszéd kíséretében es-

kette össze az új párt. A szűk körű családi ebéd után a fiatalok délvidékre utaztak.

Brunner Béla aradi jónévű férfi divatáru kereskedő, a társaságok rokonszenves tagja e hó 24 én délután fél hatkor, az aradi római katolikus templomban esküszik meg *Schiffer* Gizike kisasszonynyal, *Schiffer* Mátyás aradi borkereskedő bájos, szeretetreméltó leányával.

Kremmer Antal aradi iparos e hó 25 én délután 4 órakor köt házasságot az aradi rom.kath. templomban *Édl* Magdolna kisasszonynyal, *Édl* Lőrinc és neje kedves leányával.

— **Verbos Ádám temetése.** Általános, mély részvét mellett temették el ma délután *Verbos* Ádám nagyiparost, Aradváros törvényhatósága i bizottságának tagját, az Aradi Polgári Takarékpénztár igazgatóját. A gyászháznál óriási közönség jelent meg, az elhunyt koporsóját pedig a koszoruk egész tömege borította el. A gyászszertartást *Csák* Ciriák dr. minorita rendfőnök végezte papi segédlet mellett.

A közönség soraiban ott volt a város képviselőiben *Varjassy* Lajos helyettes polgármester. *Sariot* Domokos főkapitány, *Kadas* Kálmán főjegyző, *Bund* Henrik főszámvéadó, *Lócs* Rezső tanácsnok, a Polgári Takarékpénztár részéről: *Keresztes* Gyula dr. igazgatósági elnök, *Natland* Bernát vezérigazgató, *Giuck* Károly, *Révész* Adolf, *Singer* Izrael igazgatók, *Parecz* Béla dr. ügyész; a többi pénzintézetek és más testületek rés éről ott voltak: *Abrai* Lajos, *Boros* Vida, *Beran* Antal, *Domány* József, *Edvi* Illés László, *Heinrich* Sándor, *Laczay* Endre, *Müller* Károly, *Nesnera* Adárá, *Ottenberg* Tivadar, *Robitsék* Agoston dr., *Ring* Géza, *Rosmanith* Albert, *Reinhart* Gyula, *Tedeschi* Viktor, *Wadowszky* Gusztáv és még igen sokan. Testületileg vonulnak ki a faiparosok, továbbá a *Verbos* cég műhely személyzete, melynek négy tagja koszorút vitt a koporsó előtt.

A koszoruk jegyzéke a következő: Felejthetetlen jó férjemnek, bánatos özvegyed, Edes jó atyáknak *Mili*, *Nándor* és gyermekei, *Drága* jó atyáknak *Mariska*, *Árpád*. *Forrón* szeretett atyáknak *Mili*, *Gyuri*. *Hón* szeretett atyáknak *Bela*, *Sándor*. *Szeretett* jó rokonnak *Feri*, *Mariska*. Felejthetetlen jó *Verbos* bácsinak *Lóri*, *Rudi*. *Szeretett* jó rokonnak *Steiner* *Jakab* és családja. Utolsó üdvözlöt *Domány* család. *Szeretettük* jeléül *Mariska*, *Emil*. *Szeretett* igazgatójának a Polgári Takarékpénztár. *Szeretete* jeléül az *Összetartás* □. *Tisztelete* jeléül *Edl* *Lőrinc* és neje. *Tisztelet* jeléül *Kiss* és szaktársai. *Tisztelete* jeléül *Geller* *I.* és neje. *Tisztelete* jeléül *Reich* *B.* *Károly* és családja. *Igaz* szeretetük jeléül *Bukovetz* család. Felejthetetlen sógorunknak *Lui* család. *Kegyeletük* jeléül szeretett főnökünknek.

— **Derült epizód a párisi királylátogatáson.** Párisból írják, hogy mikor az olasz királyné a városháza meglátogatása után kocsijára fel akart szállani, egy apró, nyolc éves kislányka fehér rózsacsokorral és egy kérévénnyel a kezében közeledett feléje. A királyné elfogadta a csokrot és a kérévényt, megcsókolta kétszer a kicsikét és megkérdezte a nevét. A gyermek féltékenyen felelte:

— *Désanti* *Gammának* hívnik. *Rómából* valók vagyunk. *Az a* ám szabó.

A kislány már a királyi pár érkezésekor ezt a figyelmet akarta tanusítani, de nem ismerte meg.

— *Hisz'* ennek az asszonynak nincs is piros köpenye és arany koronája — *mondotta.*

Mikor a királyi pár elhagyta a városházát, a rendőrök megmutatták a kislánynak, akit az első sorba toltak, a királynét. A közönségre ez a kis jelenet hatalmas benyomást tett és sokan kiáltottak: *Éljen a királyné!* *Temérdek* ember ölelte és csókolta a kislányt, akit mindenféleképpen megajándékoztak.

— **Változások a csanádi egyházmegyében.** A megyés püspök *Káplár* *Mihály* német-cerneyai plébánost és zsombolyai kerületi esperest *Nsgyikikindrára* plébánossá és *Vuchetich* *István* párdányi adminisztrátort ugyanoda plébánossá nevezte ki; továbbá *Kodor* *Imre gyulavarsándi* adminisztrátort hasonló minőségben *Aracsra*, *Stáry* *Gusztávot* *Józseffalváról Gyulavarsandra* *Lind* *Léárdot* *Dezsánfalváról Józseffalvára* és

Kondos *Gézát* *Dezsánfalvára* nevezte ki. *Végül Márffy* *József* káplánt *Aracsról Kistelekre* disponálta.

— **Az Eiffel-tornyot lerombolják.** Hihetetlenül hangzó hírt küldenek Párisból: a francia főváros lakosai ráuntak az Eiffel-tornyra amelyet annyi büszkeséggel mutogattak az idegeneknek s amely szinte elmaradhatlan kelléke lett a párisi látónivalóknak. Az Eiffel torony társaság tudniillik 1901-ig kapott koncessziót s már most arról beszélnek a városatyák, hogy a koncesszió lejáratá után *leromboltatják a nagy művet.* Hogy mit csinálnak a technikai tudomány e remekével, azzal is tisztában vannak: beállítják azt a tengerbe —világítótoronynak. *Sic transit!*

— **Egyházi közgyűlés.** Az aradi ág. hitv. ev. egyház f. hó 18-án d. u. 3 órakor az 1904. évi költségeloirányzat és kivetés és a városhoz intézendő azon kérvény felett, hogy az a saját telkiből a templomépítés céljaira 1009.80 négyzetméter területet engedjen át, közgyűlést tart.

— **Affér a szinpadon.** A nagyváradi kuliszszáz világban izgalmak, következményeiben sajátalatos jelenet játszódtott le tegnap. A szintársulat egyik ledjeleesebb tagja összeszólalkozott próba közben egy kardalossal s a szenvedély annyira elragadta, hogy szinte önkivületi állapotban *tettelegizultatta a kardalost.* A szinpadon előforduló minden ilyen ügyben tudvalevőleg a társulat összesége által választott ugynevezett színházi bíróság ítélkezik és pedig előbb egy háromtagu, majd mint második fórum egy öttagu bíróság s ezeknek az ítélete felebbezhetsélen, tartozik azt respektálni és végrehajtani maga a szinigazgató is. Az inzultált kardalos előbb a harmas bíróságnál panaszolta be a magáról megfeleledkezett színészt és ez a bíróság drákói szigorral a legsúlyosabb büntetést szabta rá, amennyiben *kizárta a társulat kötelekéből.* Az ügy természetesen meg lett felebbezve a második fórumhoz, az ötös bírósághoz s ha ez is helybenhagyja a szigorú ítéletet, akkor e kinos incidens folytán az igazgató kénytelen lesz az illető szerződését azonnal felbontani.

— **Új főesperes.** *Desseoffy* *Sándor* csanádi megyés püspök *Kriniczky* *Ferenc* oravicai esperes plébánost a karánsebesi kerület főesperesévé nevezte ki.

— **A szerb királyt meglópták.** *Belgrádból* táviratozzák, hogy a szerb királyt *Koch* *Ottó* nevű inassa, akit még Genfből hozott, meglóptak. Az értékes gyémánttűket, karcsattokat, a melyek még feleségétől maradtak a királyra, elzilogosította s egy részét pedig éjjeli kávéosok pincézőnőinek ajándékozta el. A rendőrség visszaszerezte az összes holmikat.

— **Előadások a kereskedők körében.** Az *Aradi Kereskedők Körében,* a melynek egyik gondosan kultivált célja a kereskedelmi alkalmazottak szakműveltségének fejlesztése, érdekes előadások indultak meg. *Kalmár* *József,* az *Andrényi* *Károly* és *Fla* cég könyvvezetője, s a kör egyik igazgatója hetenként egyszer, *a vaskereskedő alkalmazottak* számára előadásokat tart a vaskereskedelem körébe tartozó ismeretek köréből, a vas bányászatáról, különféle módon való forgalomba hozataláról, feldolgozásáról, fajtáiról, minőségeiről, stb. A kiválóan hasznos és e mellett érdekes előadások iránt már az e héten tartott első előadások iránt nagy érdeklődés nyilvánult meg, s a körben lépések történtek, hogy az egyéb szakmák alkalmazottai részére ilyen, a foglalkozásuk körébe eső ismeretek kibővítésére szolgáló heti előadások tartassanak.

— **Öngyilkos banktisztviselő.** *Budapest-ől* táviratozzák, hogy a magyar földhitelintézet egyik tisztviselője *Pasa* *Loránd,* ma este fél tizenegykor lakásán *agyonlötötte magát.* Az öngyilkos négy hetes házas volt és boldog családi életet élt. *Vagyoni viszonyai* is rendezettek voltak. Egy hónappal ezelőtt vezette oltárhoz *Laczkovics* *Károly* fővárosi iskolaigazgató

leányát. Az öngyilkos iszákos ember volt s mint a rendőrség kiderítette, ma este is félliter rumot ivott meg. Épen estély volt a fiatal házaspárnál és a férj a vacsorától egy távolabb eső szobába vonult vissza, ahol az öngyilkosságot elkövette. Pasa Lőránndé már régebben kifejezést adott abbéli aggodalmának, hogy férje delirium tremensbe esik.

— **Deák-ünnep Kurticson.** A Kurticsi iskolában ma szintén megünnepelték Deák Ferenc születésének századik évfordulóját. Vaitk József községi tanító hazafias beszédet mondott a tanulókhöz és az egybegyűlt közönséghez s népszerű nyelven méltatta Deák Ferenc érdemeit. Ezután néhány iskolai fiú szavalt alkalmi verset, végül pedig a diáksereg a közönséggel együtt a Himnusz énekelt el. A közönség innen a gör. kel. román iskolába ment át, a hol Drágos tanító szintén mondott beszédet.

— **Eljegyzés.** **Endrei Márton** makói rövid-és diszmuáru kereskedő mai napon tartja eljegyzési ünnepélyét Grósz Izsák battonyai kereskedő leányával. Rózsika kisasszonnyal.

— **A relikvia-szivarok.** Deák Ferenc, bárha nagy dohányos volt, mindig háromkrajcáros kabanosz szivarokat szitt. Bárá Sina csináltatott ugyan az ő számára finom havanna szivarokat, de Deák Ferenc ezekkel csak a vendégeit traktált. Ő megmaradt a háromkrajcáros szivar mellett.

Emich Gusztáv gyakran járt hozzá és az öreg ur mindig megkínálta egy kabanossal. Emich a szivart diszkréten zsebre dugta és elvitte haza, a többi relikviát közbe.

Egyszer azonban Deák rajtakapta, aminet eldugta a szivart és haragosan rákiáltott:

— Hohó! Miért nem szívja el?

— Elteszem relikviának, ha megmóltottat, engedni.

— Nohát nem engedem meg. Nem szeretem az ilyen ünnepeltetéseket. Szijja el rögtön!

Emich elpirulva válaszolta:

— Kérem, a kabanosz relikviának nagyon jó, de ha már itt kell eszini, akkor kérnék inkább a Sina-féle szivarból...

— **Katasztrófa a vasuton. Kézdivásárhelyről** jelentik: Nagy vasuti szerencsétlenség történt az erdélyi erdőipar részvénytársaság gyulafalvi (Háromszékvármegye) faipartelepe romániai részén. Kézdivásárhelyi **Bartók Ferenc** munkavezető, tiz székely és két norvát munkással a musai rézről a Zentoga nevű erdőre indultak gyalog. A gyártelepből kiérve több üres tőkszállító kocsit találak az iparvasut vágányain. Két kocsit **Bartók Bálint** Lajos és a két horvát segítségével összekapcsolt és felsőbb engedély nélkül fölrakták élelmiszer-reiket, azután maguk is fölülve, utnak indultak a lejtős hegyoldalon. A vezető vasuton, alig másfél kilométernyi távolságra, a kocsik nagyon sebesen mentek, úgy, hogy **Bartók Ferenc** munkavezető, ki a fékezőn ült, nem volt képes fékezni. Midőn mintegy két kilométernyire lehettek, mindkét kocsi kiugrott a vágányokból és a bennülők a jobboldali kősziklákhoz vágódtak. **Bálint Lajos szörnyen halt**, **Bartók Ferenc** munkavezetőnek a jobb lába kettévált, **Bálint Lajosné**, **Keresztes Mártonné**, **Bartók Róza**, **Gál Istvánné**, **Bartók Mária**, **Gál Ferencné**, **Szöcs Margit** súlyosan, **Keresztes Márton**, **Kereszi Lázár** és **Gál István** könnyebben sebesültek meg. A súlyosan sérülteket a kézdivásárhelyi Rudolf-kórházba szállították. A vizsgálatot megindították.

— **Birtokcsere.** **Ozveggy Szőke Györgyné** Kiss Mária eladja az aradi 2394. sz. tjkvben felvett Illés-utcai 74. sz. házat 2800 koronáért **Groszmug János** és **Groszmug Albertnek**. — **Gebel Sándor** eladja az aradi 1770. sz. tjkvben felvett György-utcai 10. sz. házat **Putarity István** és neje **Zsivojnov Ilonkának** 1360 koronáért. — **Ivanov Ilia** eladja az aradi 3347. sz. tjkvben felvett 4708. hrsz. ingatlan 1300 koronáért **Kirle Antalnak**. — **Kaity Mladen** eladja az aradi 6552. sz. tjkvben felvett 4709. hrsz. ingatlan 1300 koronáért. **Kirle Antalnak**. — **Arzenov Konstantin** és **József** eladják az aradi 3036. sz. tjkvben felvett 6164. és 6189. hrsz. ingatlanokat 1800 koronáért **Rohács Péter Pálnak**.

— **Elvesztett egy férfi gyűrű** **Bloch** kereskedésétől a Fischer Eliz palotáig. A becsületes megta-

láló kérést lapunk kiadói hivatalában átadni, hol illő jutalomban részesül.

— **Általánosan el van ismervé** az, hogy **Weinberger Ferenc** jónívérnek örvendő, szolid ékszerészünkkel, Központi szálloda épület, a közönség a legelőzékenyebb és leglelkismeretesebb kiszolgálásban részesül, csakis finom ékszer és valódi „Genfi” zsebhóra, valamint diszkrét és éteszközök dug raktárát a legmelegebben ajánlhatjuk a közönség b. figyelmébe. Saját szákszerű ékszerműhe y. Városi és megyei telefon 439.

— **Hegedüs Gyula** kefe, ecset és pipere különlegességi kereskedése **Andrássy-tér 15. Hermann palota.** Nagy választék ruha, haj, fog, köröm. gazdasági és háztartási kefékben, fésű és acél áru, szarvasbőr, cocus lábtörő, cocus szőnyeg, szivacs és fürdő gyékény nagy raktára.

— **Minden nőnek tudnia kell,** hogy a párisi és bécsi kiállításon arany éremmel kitüntetett **Balassa-féle** valódi angol **Ugorkatej** azonnal eltüntet szeplőt, májfoltot és mindennemű tisztatlanságot az arcról és annak gyönyörű üdeséget, fiataliságot kölcsönöz, kár tehát várni, mindenki vegye meg meg ma. **Ará 2 korona**, hozzá való **ugorka szappan 1 kor.**, **3 drb. 2 kor. 40 fill.** **Poudre 1.20** és **2 kor.** **Kapható** **Balassa Kornél** gyógyszer-tárában **Temesváron**, **Aradon** **Vojtek és Weisz** uraknál, **Krausz Elemér** és társai drogueria üzletében, **Földes Kelemen** gyógyszer-tárában, **Tábor Gyula** gyógyszer-tárában **Pecskait** 18. sz., ahonnan titoktartás mellett házhoz is lesz küldve. Tessék **Balassa fele** ugorkatejet kérni.

— **Egészséges gyomorhoz** mindenekelőtt rendszeres emésztés szükséges. Sajnos, éppen ez irányban azonban sokszor vétkezünk és így támad a gyomorrontás étvágytalanság, székrekedés, álmatlanság, fájás, köhika, vérszegénység stb. Ne mulassza el tehát semmi jó és hathatós óvoszer használni, mely úgy a gyomrot, mint az egész emberi szervezetet erősíti, gyógyítja és jó egészségben tartja. Ilyen szer egyedül csak a **Brady-féle** **Máriacelli gyomorcseppek**, évtizedek óta kipróbált zamatos ízű, biztos hatású házi gyógyszer az összes gyomorbetegségeknél. Üvege 80 fillér a gyógyszer-tárakban. Utánzatoktól óvakodjunk.

— **Szó sincs róla,** el kell ismernünk, hogy a lefolyt héten rendkívül olcsón vásárolt a közönség **Porter Vilmos** Nagy Áruházában, a Szabadságtéren. De **Porter** is meg lehet elégedve; a különös ízű ujdonság nagy tömegekben vonzotta a közönséget az áruházba és a hatványozott forgalom bőven kárpótolta **Porter** az olcsó árakért. Hogy a próbálkozás bevált, az áruház elhatározta, hogy ezen a héten még folytatja az alkalmi eladásokat. Különösen téli áruk, keztyűk, kalapok, ingek, boák, de főleg cipőárúk (mikben rendkívül nagy a választék) kerülnek most eladásra és a ki pénzével takarékosan akar bánni, biz az csak **Porter** keresse fel most. A fényképezésmény főnáll és a képek gyönyörűen sikerülnek. A retuszolás, melyet az áruház egy alkalmazottja vég. z, még a szakembereket is meglepi. Már 10 korona vásárlásnál kap minden vevő egy ilyen ingyen fényképet.

— **Dentolin fog-crème** a legkedveltebb fogszéplő. 1 tubus 50 fill. **Vojtek és Weisz**nál, **Aradon.**

— **x— Hölgyközönség figyelmébe.** Fűző raktárunk tulhalmozottsága folytán raktáron levő divatos fűzőink feltűnő olcsó ártan árusítjuk. Mérték után rendelések rövid idő alatt eszközöltetnek **Brassay Testvéreknél** **Aradon**, (**Forray-utca.**)

— **x— A legújabb jószabású női és gyermek felöltöket** legolcsóbban beszerezhetjük a szolid és előzékenynek általánosan ismert **Schwartzberger Manó** cégnél, kinek **Vörösmarty utca 3. sz.** alatti kizárólagos női felöltő áruházában a. őszi és téli ujdonságok nagy választékban már megérkeztek. A cég fenti modorban a t. vevők igényeit minden ranyban kielégíteni ezutánra is főfeladatát tűzte ki.

— **x— Ajándékok.** **Bodascher Siegfried**, **Bécs**, **II. Praterstrasse 61. sz. a.** levő, szolidaságáról és jó munkájáról híres 1879 óta fennálló, kitüntetett műtermében fénykép után életnagyságu arcképeket készítenek. Aki tehát lakásának falait családi arcképekkel akarja díszíteni, aki szellemes, megfelelő, karácsonyi, vagy nász, névnap, születésnap, vagy más alkalmi vagy ünnepi ajándékot kíván, vagy pedig örökös, kegyeletos emléket akar állítani drága halottainak, forduljon teljes bizalommal közvetlenül a fenti műintézethez. Megrendeléseket tessék már most megtenni. (Bővebbet a mai hirdetésben.)

Gyilkos villamos-áram.

(Két munkás halála.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, október 17.

Mikor **Aradon** a **Halász-utcában** felállították a villanyvilágítás vezetőkeleit, egy festőmunkás, ki az oszlopokat színezte, megésüstött létrájával s esés közben a drótokba kapaszkodott. Az erős áram, mely ugyanakkor működésben volt, megölte a munkást. **Holtan** zuhant le a kövezetre. Hasonló katasztrófa történt ma **Temesvárott**. Itt két ember, — hozzá mindakettő **villamosági szerelő** — járt szerencsétlenül, a kik halálukat lelték a gyilkos drótokon. A baleset részleteit a következőkben jelentik:

Halálos végű szerencsétlenség történt ma déli fél 12 órakor **Temesvárott**, a gyárvárosi **Arok-utcában**. A baleset áldozatai **Heinrich Péter** és **Kollek István**, a villanytelep szerelői, akik életükkel lakoltak vigyázatlanságukért.

A végzetes eset úgy történt, hogy **Zihlás** művezető a délelőtt folyamán kiküldte **Heinrich** és **Kollek** szerelőket, hogy az **Arok-utcában** állítsák fel a szükséges állványokat, de előbb semmi esetre sem kezdjenek a munkához, míg ő meg nem érkezik. A magas feszültséggel, száz volt-al bíró áram-vezetőket akarta ugyanis a szerelő kikapcsolni, hogy az ugynevezett primór-vezetőket alkalmazza.

A művezető másutt lévőre elfogalva, nem érkezhett meg a helyszínre a jelzett időben. **Heinrich** szerelő időközben megunt a várakozást és a határozott tilalom dacára, maga kezdte meg a vezetékek kikapcsolását. Vesztére történt. A szerencsétlen ember ugyanis nem tett előbb semmi óvintézkedést, hanem egyenesen neki fogott a munkának, abban a hiszemben, hogy baja nem történhetik.

Alig fogott munkához, a létrán, melyen állott, elvesztette az egyensúlyt és a vezetékekhez kapott. Nyomban leesé és **holtan terült el a kövezeten**. **Kollek**, a ki társának segítségére sietett, szintén úgy járt. Neki esés következtében még a koponyája is behorpadt és az **agyveleje kilöcsésant**.

A szerencsétlenség hírére óriási néptömeg gyűlt össze az **Arok-utcában**. Csakhamar megérkeztek az orvosok, a mentők és a rendőrség emberei. Már későn, a szerencsétlen embereknek csak a halálát konstatáltatták.

A szomorú eset annál megindítóbb, mert az áldozatok mindegyike nagy családot hagyott hátra, a melyek közel vannak a kétségbeeséshez.

A rendőrség még a helyszínén kihallgatta **Zihlás** művezetőt és azokat, kik a gyászos esetnek tanui voltak. **Zihlás** és a villanytelep igazgatója is egybehangzóan azt vallják, hogy a kezelőknek szigorúan meg volt hagyva, hogy a művezető jelenléte nélkül nem szabad munkába foglalnak.

Zihlás vallomása szerint mindkét áldozat szorgalmas és igen hasznavehető ember volt, kik nagyon jól tudhatták, hogy milyen irtózatos veszedelemnek teszik ki magukat.

Az elhaltak családjáról egyelőre a villanytelep igazgatósága gondoskodik. A vizsgálatot folytatják.

TÖRVENYKEZÉS.

§ **A nő joga.** A Kuria egy konkrét esetben most kimondotta, hogy abban az esetben, ha a különváltan élő nő férjétől tartásdíjat követel és a férj, hogy a fizetést elkerülje, vagyonát a szüleire iratja át, a szülő törni tartozik, hogy erre a jogos alap nélkül átírt vagyonra a nő a tartásdíjnak megfelelő összegben végrehajtást vezessen.

§ Ami nem család. Budapestről jelentik: Grósz Ferenc házala Varga Erzsébet cselédleánynak egy értéktelen rézláncot, mint aranyláncot adott el 40 koronáért. Mikor a leány megtudta, hogy a lánc csak pár fillért ér, család miatt feljelentette a házalt. A budapesti büntetőtörvényszék ma a vádlottat fölmentette, mert a házali eljárásból hiányzik a csalásnak egyik lényeges kelléke a ravasz fondorlat. A leány károsodását saját felületességének tulajdoníthatja, mert ha nem mulasztja el a saját érdekében szükséges gondosságot, könnyen meggyőződhetett volna arról, hogy a lánc nem aranyból, hanem rézből készült és így nem ér 40 koronát. A királyi ügyész az ítélet ellen föllebezést jeleltet be.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti árú- és értéktőzsze.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, október 17.

Csillósza. Buzakínalat mérsékelte, a vételkésv korlátozott. Nyugodt irányzat mellett 12,000 métermázsza került forgalomba, változatlanul tartott árakon. Egyéb gabonanevek változatlanok. Időjárás esős.

Estiőzsze. Berlin $\frac{1}{4}$ magasabb.

Zárás 12 órakor.

Buza októberre	7.61—7.62
Buza 1904. áprillisa	7.71—7.72
Rozsa októberre	6.20—6.21
Rozsa 1904. áprillisa	6.43—6.44
Zab októberre	5.42—5.43
Zab 1904. áprillisa	5.62—5.63
Tengeri 1904. áprillisa	6.12—6.13
Tengeri 1904. májusra	5.30—5.31
Répe októberre	11.80—11.90

Zárás 6 órakor.

Buza októberre	7.59—7.60
Buza 1904. áprillisa	7.71—7.72
Rozsa októberre	6.23—6.24
Rozsa 1904. áprillisa	6.46—6.47
Zab októberre	5.40—5.41
Zab 1904. áprillisa	5.62—5.63
Tengeri 1904. áprillisa	6.12—6.13
Tengeri 1904. májusra	5.34—5.35
Répe októberre	11.80—11.90

CSARNOK.

Krimhilda.

Írta: SZÁNTÓ KÁLMÁN.

(Vége.)

IV.

De már fellázdott az egész megye. Ugyan hova tette eszt az az Andorfi! Tönkre teszi magát is, a feleségét is. Már is nyakig van az adósságban s még örültebben folytatja. S micsoda gyalázatoságokat követ el az a vörös asszony? Hát mindenki meg van itt vakulva? Ilona is, a medve is, maga Andorfi is? Hisz csak a vak nem látja, hogy a vörös asszony lángragyujtja a tetőt a fejük fölött! Már megindult, végre-hossza nem volt a szóbeszédnek. S a világ szájának igaza is volt.

Három évi hazasélet után Andorfi megint ott tartott, ahol legénykorában. De még ott se, akkor legalább kardbojtja volt, most az se, csak azért nem ütök meg nála a dobót, mert ugys hiába. És még szért is, hogy Hilda tartja benne valamennyire a lelket.

Valami kegyetlen jelenet volt, mikor a szenvedélyes férfi szerelmi dühében egyszer csókot kért az asszonytól s az odakinálta neki — az aláírását. Elfogadta, mert pénzre tán még éhesebb volt, mint csókra.

Az asszony a férfi vállára hajolva írta alá nevét a váltóra: Oszlányi Hilda. A csók — majd az is következik!

Ettől fogva az események rohamosan következtek egymás után.

Egyszerre csak szárnyra kelt, hogy az Andorfi váltóin hamisak aláírások: a sógorasszonya aláírását hamisította. Igaz volt, hogy Hilda megtagadta az aláírást s nem fizette ki a váltót.

Ilona kezét tördelve futott a bugához.

— Az életét mentheted meg az uramnak!

— De ha nem én irtam alá!

— Akkor is tartozol velem nekem, a névédnek.

— Tem tartozom neked semmivel!

Olyan kegyetlenül mondta, hogy Ilona megérkezte minden további szó hiabavalóságát.

— Igazad van. Rég sejtettem, hogy nem folyhat közös vér az ereinkben, — mondta szeliden.

A régi pör emlékének visszhangja volt ez, mely kétségbevonta az öreg Oszlányi zpaságát. Hilda arcát előntötte a láng: ez mégis elevenre talált.

— Ne is folyjon, a ti romlott véretekből egy csepp se! — mondta kevélyen s Ilonának nem fájt még ez se.

A váltó azonban mégse került büntető tárgyalás alá. Hilda szeretetreméltó levélben küldte el Andorfinak, hogy hát: ilyen ijedős a huzár?

Andorfi (maga se tudta már, mit cselekszik) elment érte hálalkodni.

— A halálba akartál küldeni. Miért? Szívesen meghalok, de nem a pénzedért, a régen ígért csokodért.

— Én még azt hiszem, a csokodtól hálnék meg, — felelte s elpirult akaratlan, szemérmesen.

— Az én csókomból add, nem őr! — felelt a férfi elbizottan s magához szoritotta az asszonyt szilaj szenvedélyvel. Az asszony ellenkezett, de még s sikerült leszoritania az ajkát. Akkor elengedte magát az asszony s türe, hogy kiszivja az ajkát. Vad, szenvedélyes, mámoros csók volt, vért és éltet fogyasztó, véget nem érő, kínos és gyönyörű, marcangoló es édes, hogy mind a ketten kifáradtan és elbágyadván hanyattottak alá. Tehetetlen vágygyl azonban a férfi u-ra akarta kezdeni, de az asszony elfordította fejét.

— Jaj, ha meglátnak! Az uram téged is megöl, engem is!

— Nem bánom, éretted halok veled!

— De én éini akarok veled — sugta neki az asszony. — Most menj, estére lovagolj át a holdvilágnál; kopogtasd meg az ablakom, magam leszek.

V.

Estefelé névtelen aggodás tartotta reszketésben Ilona szívét.

— Ne hagy el, édes rózsám, ne menj el ma tölem. Magam se tudom miért félek úgy? Tégedet féltelék. A gyerek is, nézd milyen nyugós; bizony baja talál lenni. Ne hagyj magamra, édes!

— De ha már eligerkeztem! Csak nem maradok itthon a te alaptalan sejtelmeid miatt!

— Hát legalább azt mondd meg, hova mész? Hova gondoljak rád?

A férfi kisse idegesen dobolt az ujjával. Hogy mondja meg?

— A városba megyek be, oda ígérkeztem — és ment.

A kastélyt átölél parkban a paripájának nyakába dobtá a kantárszárat s halk, óvatos léptekkel megindult a kivilágított ablak felé. Kopogására megzylt s Hilda kibajolt rajta.

— A medvét a városba küldtem, nem jön haza reggelig, kerülj ajtóra.

A kastély hosszan elnyúló, földszintes épület volt, öblös, nagy folyosó vezetett rajta végig.

Hilda reszkető szívvel várt az ajtó mellett. Egyszerre dulakodás zaja hallatszik be a folyosóról, puska lövés zöreje, mellett a boltozatos falak százszorososan csattogtatnak vissza.

— Az uram!

Onkéntelen mozdulattal fölszakítja az ajtót, — az ura.

— A te életedet is az övével együtt! Te hivtad ide a szeretődöt?

Az asszony magára csapja az ajtót s ráfordítja a belekészített kulcsot. Egy pillana tig gondolkozik csak, mert a nehéz tölgyajtó már is recseg s kivetli magát az ablakon.

Neki a parkon keresztül a csillagos éjszákának. Az ablakon keresztül egy, két, három lövés dördült utána. A nyerges paripa, fülét hegyezve, most is ott van még a fa mellett, ahol gazdája hagyta.

Hálás félelemtől üzve Hilda rádobja magát s a megriadt állat nekivág a szél s országutnak zabolázatlanul. Oszlöne viszi hazafelé. Az asszony hátra, hátra tekint, hogy nem üdözök-e? Egyszerre ott látja magát Ilona kis udvarán, egy ablak még világos is, ott alszik

az asszony, az özvegy. Lepattan a lórol és hözörget.

— Ébredj Ilona, a medve széjjeltépte az uradat, mert nálam taláta!

Az asszony fölriad s még gyorsabban öleli magához a kis fiát. Azt hiszi, lidércnyomása van, rosszat álmódott.

A másik pedig ismét föl pattan a lóra s vágat tovább az elborult, komor, csiliagtalan éjszakába...

IDEGENEK ARADON.

— Október 16. —

Fehér Kereszt szálloda. Petkó Simon kereskedő Mágocs. — Eisler Henrik fakereskedő Bécs. — Stern Mátyás utazó Budapest. — Jensen Alfréd igazgató Brassó. — Friedmann Lajos kereskedő Nagylak. — Bródy Atilla főszolgabíró Körösbánya. — Obatt Sándor utazó Budapest. — Wresniewski Valentin kereskedő Stuttgart. — Bleier József utazó Budapest. — Fischer Miksa utazó Bécs. — Schwarcz Rikárd utazó Bécs. — Keller József utazó Bécs. — Klein Simon utazó Győr. — Braun Dezsó utazó Brassó. — Klein Lipót utazó Bécs.

Központi szálloda. Lukács Ernő főhadnagy Debrecen. — Schloss Béla utazó Bécs. — Klinger Albert vállalkozó Szeged. — Grau Károly utazó Bécs. — Back Oszkár utazó Eperjes. — Hajnal Manó bankhivatalnok Fiume. — Lovag Alram Lohár ezredes Szeged. — Dr. Hajnal Henrik ügyvéd Budapest. — Sartner Adolf kereskedő Karlsbad. — Gertner Samu utazó Budapest. — Dr. Hajnal Dávid tanár Fiume. — Dr. Balányi Sándor ügyvéd Ada. — Eisler Béla utazó Budapest. — Feldmann Lajos kárbeszélő. — Seidner Rezsó birtokos Berzova. — Csázik János főálatorvos Szeged. — Lokosányi József számvevő és neje Budapest. — Vinarszky Gusztáv utazó Brünn. — Malahinszky István szászades Szeged. — Dr. Román István ügyvéd Nagy-Halmagy. — Goldschmidt József kereskedő Budapest.

Vas szálloda. Groszmann Farkas kereskedő Jászapati. — Veres Ferenc utazó Bécs. — Grosz Lipót utazó Budapest. — Ungar Gyula utazó Bécs. — Klein Mór utazó Budapest. — Elias József utazó Bécs. — Deutsch Gusztáv utazó Bécs. — Klinger Mihály utazó Budapest. — Popovics János esperes Vilagos. — Sándor Gyula utazó Budapest. — Róth Lajos utazó Budapest. — Dávidházi Mór utazó Budapest. — Kenderesi Lajos utazó Miskolc. — Schwarcz Izidor utazó Bécs. — Klein Ignác borkereskedő Budapest.

Mador szállod. Irsy Lajos jegyző Zám. — Veber Károly utazó Szombathely. — Roth Adolf utazó Debrecen. — Beregszászy László könyvelő Kolozsvár. — Bulza János gazdasz Apatelek. — Balta Illés jegyző Kerülös. — Csontos Imre szabó Budapest. — Vég Emilia magánzó Kolozsvár. — Roth Vilmos kereskedő Gavosdia Popalek Sándor gazdasz Apatelek.

Nemzeti színház.

Vasárnap, 1903. évi október hó 18-án:

Bérletzúnat.

Bérletzúnat.

Délután 3 $\frac{1}{4}$ órakor, fél árkakkal:

Folt, amely tisztít.

Dráma 4 felvonásban. Írta: Echegaray József. Spanyolból fordította: Patthy Károly.

SZEMÉLYEK:

Matilde	Gazdi A.	Fernando	Könyves J.
Enriqueta	Almásy Lola.	Don Justo	Györe Alajos.
Concepcion	Csigaházi R.	Don Lorenzo	Mariházi M.
Dolores	Pápainé.	Julio	Simon Jenő.

Kezdete délután 3 és fél órakor.

Bérlet 18. sz.

Páros.

Este 7 $\frac{1}{2}$ órakor, rendes árkakkal:

Fifin.

Operette 3 felvonásban. Szövegét és zenéjét írta: Schwimmer Aurél dr.

S Z E M É L Y E K:

Pitkins Phileas Polgár S.	Fifin, utazó	Rózsa Lili.
Mary, leánya Répász G.	Baxter Tom	Juhász S.
Harry, orvos Békessy Gy.	Brown-Jimmy	Németh J.
Turtle Sam Fűredi J.	Finégán	Juhai József.
Michel, utazó Bónis Lajos.	Kitty	Szilassy J.

Kezdete este 7 és fél órakor.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Előfizető, Mezőhegyes. Ha még nem késő, szívesen szolgálunk a kérdezett német címmel, miután a sógor a magyar szóra nem reagál: Allgemeine Versorgung-Anstalt, Wien I., Petersplatz, No. 7. B. M. Arad. Köszönjük. Okvetlen fel fogjuk használni.

Zóna

a zenemű-kölcsöntárban.

Hogy ezen vállalatomat szélesebb körben terjeszthessem s azt minél általánosabbá tegyem, elhatároztam a zenekölcsöntári díj leszállítását és azt mátol fogva a következőképpen állapítottam meg? Havi kölcsöndíj 1 kor. 40 fillér, vagy hangjegyenként fizetve 14 fillér.

Tekintve, hogy zenekölcsöntáram bármely számottevő és minden új zeneművet tartalmazza. — óriási előnyt képez, hogy néhány filléres kölcsöndijért az egész zenemű irodalom úgy szólván meg van nyitva a közönség számára. Szembetűnő továbbá azon előny is, hogy a zenemű vásárlók is a szezon újdonságait megvétel előtt átjátszhatják és megismerhetik. Így a „Drótoszt“, „Fifine“, „Tavas“, „Sirató“, „Utópókópt a hegédüm“, „Küry daloskönyve“, „Altató dai“, „Dankó újabb dai“, „Pesti nók“, „Gühwürmchen idyll“, „Moharözsa“, „Eladott menyasszony“, „Amico-Fritz“, stb. stb. zenekölcsöntáramból már régen kivethetők. Vidékre is pontos kiszolgálás. A készletet állandóan szaporítom újdonságokkal, a melyeket 5—20 példányban szerzek be.

A bérlet bármely napon kezdődhetik. Havi bérlőknek cserélni naponta is lehet. 247 oldalas zenekölcsöntári jegyzék. Egyetlen próbahónap meg fog győzni bárkit zenekölcsöntáram nagy előnyeiről.

Egybecs ajánlom az idény beálltával

60,000 kötetes

kölcsönkönyvtáramat,

melyben minden jelesebb magyar, német, francia és angol újdonság kapható.

Kölcsöndíj havi 1 korona 20 fillér, vagy kötetenként 8 fillér.

Vidékre is a legfigyelmesebb kiszolgálás. Magyar, német, francia és angol teljes jegyzékeket kívánatra bérmentve küldök.

Könyv- és papirkereskedésomban 20 fele aradi új, gyönyörű képes lev. lap érkezett, közöttük az új kath. templom 4 felvételen.

Magyar, német, francia, angol és olasz művek igen jutányosan kaphatók mint alkalmi vételek.

Minden könyv- és zenemű újdonság raktáron.

Legújabb leveléző-lapok óriási választéka. Nagyban és kicsinybeni eladás.

Kiváló tisztelettel:

Kerpel Izsó

könyv-, zenemű- és papir-kereskedése, anti-quariuma, könyv- és zenemű kölcsöntára

Aradon, Andrássy-tér 20. sz. (Fischer Eliz-palota.)

Városi és megyei telefon: 385.

NAPIREND.

Október 18. Vasárnap. Róm kath. naptár: Lukács. — Protestáns naptár: Lukács. — Görög-keleti naptár (október 5.): Karit. — A nap két 6 óra 8 perckor, nyugszik 4 óra 49 perckor.

Közlöny-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szombán és szombaton délelőtt 11¼—12¼ óráig; kedden, csütörtökön és pénteken délután 1¼—2¼ óráig; vasárnap és ünnepeken zárva. Helyiség: Brekiye-museum helyisége mellett a költőszobában.

Időjárás. A központi meteorológiai-intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: felhős és párás. Hőmérséklet: 12°—13° — korona mmáskorán:

Szöszület

— Október 17. —

Mai jegyzésem: Készárú nagyban nyere szasz 115 korona, kicsinyben 117 korona; finomított szasz nagyban 118 korona, kicsinyben 120 korona hordó nélkül, per 100 liter %, beleértve 70 korona fogyasztási adót. **Bérlőköté mosók** 12°80—13°— korona mmáskorán:

NYILTÉR.*

Köszönetnyilvánítás.

Istenben boldogult Verbos Adám elhalálása alkalmából az őszinte részvét oly számos megnyilatkozásával találkoztunk, hogy képteleneknek éreztük magunkat a gyász óráiban hálánknak külön-külön való kifejezésére.

Ez uton mondunk tehát őszinte köszönetet mindazoknak, akik írásban vagy szóval történt részvétnyilvánításukkal, koszoruk küldésével, vagy a temetésen való megjelenésükkel igyekeztek fájalmunkat enyhíteni.

A Verbos család.

KRAUSZ PAULIN

könyv- és papirkereskedése

Arad, Deák Ferenc-utca 2. sz.

Az őszi idény beálltával van szerencsém a t. olvasó közönség figyelmét

75.000 kötetből álló első legnagyobb

kölcsönkönyvtáramra

felhívni, amelyben minden jelentékeny újdonság magyar, német, francia és angol nyelven raktáron van.

Havi bérlet (mélyen leszállítva) 1 kor. 20 fillér.
Tanuló ifjuság részére csupán 80 fillér.
Egyes kötetenként olvasási díj egy hétre 8 fillér.

Vidéki bérlők a legfigyelmesebb kiszolgálásban részesülnek! Könyv- és papirkereskedésomban kedvezményes árban kaphatók: Mindennemű levélpapírok?

Irodaberendezések.

Képes levelezőlapok és albumok, stb. Fali-, zseb- és minden egyéb naptárak. Alkalmi vételek ifjusági művek, meséskönyvek és egyéb irodalmi művekben.

Bel- és külföldi divatlapok és folyóiratok raktáron, ugy bérletben, mint egyenként; ugyanezeket megrendelés esetén pontosan házhoz szállítom.

Kiváló tisztelettel:

Krausz Paulin.

könyv- és papirkereskedése
Deák Ferenc-utca 2. sz.

PÖSTYÉN:

Kénes lazapfűrdők. Budapesttől 4 óra

Köszvény-, csusz-, ischias-, exsudatokra

szigorúan első helyen ajánlván.

Tessék prospektust kérni. Fürdőigazgatóság.

Íssap főlérakat házi kúrákhoz Aradon:

Földes Kelemen gyógyszerárában, Deák Ferenc-utca 11—12.

Ingusz I. és fia tankönyv kiadványai.

Telefon 517.

Minden más kiadónál megjelent tankönyv raktáron van.

- Csik János 16 fall olvasó tábla.
- " " Abc. ára kötve 50 fillér, 2-ik kiadás.
- " " olvasókönyv a népiskolák II. o. számára, ára 60 fill.
- " " olvasókönyv a népiskolák III. o. számára, ára 60 fill.
- " " olvasókönyv Aradmegye földrajzával, ára 80 fill.
- " " olvasókönyv Aradmegye földrajzával, IV. oszt. számára sajto alatt.
- " " Aradmegye földrajza, külön lenyomat a Csik féle min. engedélyezett népisk. olvasóból. Két térkép és számos illusztrációval ellátva, ára keménykötésben 50 fill.

Értesítő könyvecske.

Kiadva az aradi tanítótestületek segélyalapja megbízásából, szelszerű újításokkal. Ára kötve 12 fillér.

Aradmegye kézi térképe, készült Aradon Réthy L. és fia jöhírű lithografiai műintézetében, 6 színben vastag velin papíron, ára 20 fill. Aradmegye térkép vázlatja, a térkép rajzoltatás előfoglalma, ára jó rajzpapíron 06 fill.

Lejtényi Sándor féle térkép vázlatok, IV. kiadás. Magyarország hegy és vízrajzi és politikai vázlatja, ára laponként 12 fillér. — Európa, Ázsia, Afrika, Észak- és Dél-Amerika, Ausztrália és Osztr. Magy. Monarchia térkép vázlatjai, ára laponként 06 fillér.

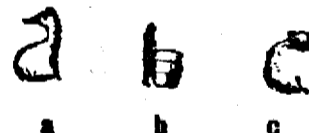
Gyűjteményes kiadás védőborítékban 1 kor. 30 fill.

Lejtényi-féle Herbarium, 8. kiadás, ára 1 kor. 50 fill.

Lejtényi-féle Herbarium román nyelven, ára 1 kor. 50 fill.

Dr. Hunyady József, a magyar helyesírás rendszere, az új miniszteri utasítás szerint, II. kiadás, ára 40 fill.

Sófalvy-Pataky Kis Phonomimikai

az olvasástanítás kezdete, ára kötve 24 fill. Ezen könyvecske főleg oly iskoláknak készült, ahol egy vagy más okból más abc-t kénytelen a tanító használni. Vezérkönyv hozzá díjtalan.

Kovács Kázmér Szavalkönyv iskolai ünnepelekre, kiegészítette és átdolgozta Maurer Mihály aradi tanító, ára 50 fill.

Kovács Kázmér 101 örökszép magyar népdal (szöveg), ára 40 fill.

Záray Odön földrajz a népiskolák IV. oszt. számára, 18. kiadás, második, a legújabb népszámlálás adatai szerint átdolgozott lenyomat, ára kötve 60 fill.

Kun-Fülöp-Csath, Gazdasági Ismétő Iskolai olvasókönyv. Ez az egyetlen könyv, mely az ez évben megjelent ezen iskoláknak szóló tanterv szerint átdolgozott kiadásban jelent meg, 3. kiadás 25—40 ik ezer, ára kötve 1 korona. Készült az Aradi nyomda részvénytársaság nyomdájában.

Kérem az igen tisztelt tantestületeket ezen tankönyveinket iskoláikba bevezetni. Kiadványjegyünkkel bármikor szolgálunk.

Arad, 1908. augusztus hó.

Kitűnő tisztelettel

Ingusz I. és fia,

könyvkereskedése.

Ajánlunk ipar és háztartási célokra

rostált darabos

111

bükk faszenet

100 kiló 4 korona 40 fillér;

bérmentve, házhoz szállítva,
kétszer mosott, valódi porosz

kovács-kőszemet,

100 kiló 4 korona 40 fillér;

elsőrendű szagtalan

fűtő kőszemet

100 kiló 3 korona 40 fillér;

ugyszinte darabos

légszesz pirszenet (koks.)

100 kiló 4 korona 20 fillér.

Megrendelések pontos eszközlése és hazaszállítása
vegett fél napi időt kérünk.

KNEFFEL KÁROLY és FIA

vaskereskedése Aradon.

Telefon szám 139.

Hitelt nyújtok

1-2-3 évre (kamat nélkül): városok, községek, megyék, víz-szabályozó társulatok, mérnöki hivatalok, szövetkezetek, nagyobb uradalomak s más hitelképes testületeknek. 1147
A hitelnyújtás szőlővesszőre és borra nem vonatkozik.

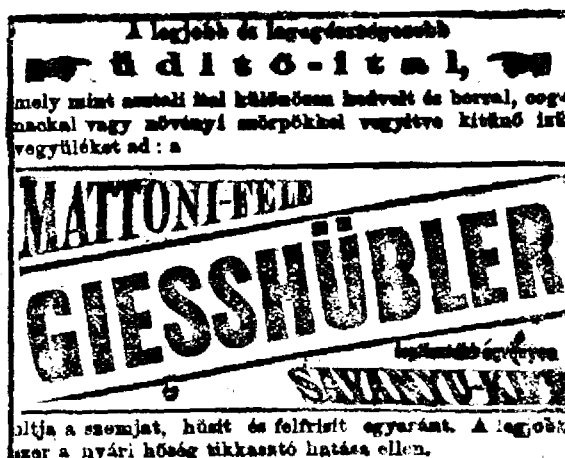
Kolarits Nándor, Temesvár.

Első és legnagyobb délmagyarországi
EGYENRUHÁZATI-INTÉZET.

Ajánlja a legjobb és legolcsóbb 1842

egyéves önkénytési felszereléseket.

Árjegyzékek és szövetminták bérmentve.

Férj m uram sem ellent...

Dr. David Gyula, orvosi gyógyszerész... ANTEGRIN. H. a. z. i. a. l. a. t. o. k. ö. v. é. s. g. y. ó. g. y. p. o. r. a. 2687

GERMANDRÉE Porhanyós állapotban és tablettákban. Francia szabadalom. A szépség titka, ideális illattal feltétlenül tartós, egészséges és diszkrét. A Germandrée az archbörnek egészséges és úde szint ad. 1900. évi Párisi Világkiállítás: **ARANYEREM.** **MIGNOT BOUCHER, 19, Rue Vivienne, PARIS.** 1280 Vigyázat a bevételezésénél.

AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE HELYESZKOZLO ROVATA

A kör helyeszközlő-osztályának helyisége
SZABADSAG-TÉR 7. I. EMELET.

Hivatalos órák: Délelőtt 11-1 óráig, este 9-10 óráig, vasárnap és ünnepp nap d. u. 4-5 óráig. Az állás-közvetítés teljesen ingyenes. **Keresünk:** Aradi droguista engros-üzlet részére szakképzett, ügyes segédet.

Aradi vasáru-üzlet részére szakképzett, ügyes 20-24 éves segédet. Vidéki fűszer- és vegyesáru-üzlet részére a magyar és tót nyelvben jártas segédet. Vidéki vasáru-üzlet részére keresztény, a német és román nyelvben jártas segédet.

Aradi játék- és díszműáru üzlet részére, a kirakat- rendezésben jártas, jó megjelenésű segédet. Több vidéki rőfős- és vegyesáru-üzlet részére a román nyelvben jártas és vidéken már működött segédeket. Vidéki vas- és fűszer üzlet részére, fiatal izr. válásu segédet. Vidéki vegyes-áru üzlet részére, kiszolgálásra ügyes női alkalmazottat.

AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE HELYESZKOZLO OSZTÁLYA. Klein Sándor, titkár. Keppich Zsigmond, felelős igazgató.

Rosenblüh H. és Társa

Van szerencsénk a t. vevőközönséget értesíteni, hogy üzletünkben szenvedett **tűz-kárunk** liquidatioja befejezést nyervén, **sérült és sértetlen árukból** álló rak-tárunkat és pedig különösen: **czérna-vászón, asztalneműek, ruhakelmék és selymekből** álló dus választékunkat **igen olcsó** árakon t. vevőink rendelkezésére bocsátjuk.

Tisztelettel

ROSENBLÜH H. és TÁRSA.

Éz a legfontosabb

nem kell elköltözés esetén, vagy más esetben feleslegessé váló butorokat pottem áron eladni, megveszem én azokat, ugyszintén

uraságoktól levett ruhákat

a legeslegmagasabb áron.
Kivánatra házhoz is megyek.

Roth A.

butorvétel és eladás.

Árpád-tér 4. sz. (a zsidótemplommal szemben). 1471

Üzlet eladás.

Radnai-ut 4. szám alatt lévő vegyesüzletemet

és a hozzátartozó lakhelyiséget más vállalat miatt igen kedvező feltételek mellett

átadni óhajtom.

Bővebbet a tulajdonosnál, Radnai-ut 4. 2197

Arad legrégibb kerékpár és varrógép javító műhelye és raktára, Szabadság-tér 7. sz.

Hammer Vilmos

villany-műszerész.

Telefon szám 96.
Elsőrendű drezdai kerékpárok.
Raktáron

Singer karikahajós varrógépek
műhímezésre, továbbá

zajtalan járású Singer varrógépek
32 frtért öt évi jótállás mellett.

Villanyosengő

és 1891

telefon-berendezést

szakszerűen és jótállás mellett vállalok. — Nagy raktár kerékpár és varrógép alkatrészekben.

Kávé és Tea

első kézből,

vagyis egyenesen a termelőtől, ennek következtében teljes jótállás valódi, hamisítatlan minőségért a

képzeltető legolcsóbb árak mellett.

Több mint 100.000 holdas jávaszigeti birtokunk a legrendszeresebb módon kezeltek, kávéfajtáink igen zamatosak és kitűnő minőségűek. Saját védjegyünk Jávaflor.

KÁVÉ: 1854

Jávaflor legfinom. 4 3/4 kilo frt 6-65
finom 4 3/4 " " 5-90
Jávabrazil keverék 4 3/4 " " 5-45

Vám és bérmentve minden postaállomáshoz szállítva. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Turk és Társa

Jávaszigeti nagybirtokosok
saját termésű kávé és tea eladás,
Trieszt via dell' acquedotto 38.

Alkalmi vétel!

U

divánok,

ottománok és matracok

2227
jutányos áron kaphatók
Tököly-tér 6a. szám.

Földbirtokra

városi jó fekvésű, biztos bérjövédelmet hozó

házakra

törlesztéses kölcsön nyerhető a következő feltételek mellett

4%	kamatra 50	évi törlesztésre
4 1/2%	"	40 1/2
4 3/4%	"	35
5%	"	30

A tőke a kamatfizetéssel együtt

félévi részletekben törlesztetik.

A kölcsön készpénzben fizet- tetik ki.

Magasabb kamatu kölcsönök convertáltatnak.

Dijazás utólagosan. Kölcsönajánlatokat elfogad és minden felvilágosítással készséggel szolgál

Berger József

irodája

2197

Arad, Andrassy-tér 8., a Minorita-templommal szemben.

Üzlet eladás.

Egy már évek óta fenálló fűszer és csemege

sarok üzlet,

dohánytözsdevel, italmérési joggal, szép forgalom, más vállalkozás miatt

azonnal eladó.

Bővebb felvilágosítást ad Kö-nig Lipót Lippa. 2187

Van szerencsém a n. é. hölgyközönség szives figyelmét

divat termemre

felhívni.

A legfinyásabb igényeket kielégítőleg, jutányos árak mellett készülnek műhelyemben **öltözékek** angol és francia divat szerint

Sportöltözékek: lovagló, bicikli, turista-ruhák.

Pongyolák,
ugyszintén

leány és fiu gyermekruhák is.

Uri leányok illő környezetben szabni és varni tanulhatnak. Tándij havonként 7 korona.

Ingyenes tanulólanysok is kerestetnek.

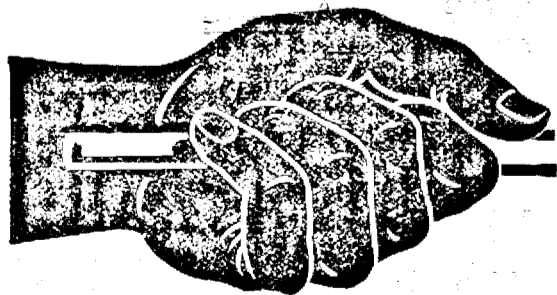
Egyuttal tisztelettel meghívom a n. é. hölgyközönséget Párisból most érkezett különlegességeim — raffinált izlésű divatcikkek — megtekintésére.

Nagyságos asszonyok! Nagybecsü pártfogásukat kérem 2044

kiváló tisztelettel

Özv. Konschitzky Józsefné,

Kiskörut 20. sz. 5. sz. ajtó.

fiz üveg, porcellán és lámpa

Alkalmi eladás

csak

csütörtökig

lesz nyitva

Andrassy-tér 16. (Gebhart-ház).

Alkalmi vétel!

4 frt 34 egy finom üveg-készlet, mely 41 darabból áll és pedig: 12 vizes pohár, 12 boros pohár, 6 likör pohár, 1 vizes üveg, 1 boros üveg, 1 likör üveg, 6 kompót tányér, 1 kompót tál, 1 csemege állvány, összesen 41 drb.

5 frt 95 egy 6 személynek való étel-készlet, legfinomabb karlsbadi porcellánból, festett és aranyozott díszítéssel, mely 26 darabból áll és pedig: 6 leves-tányér, 6 lapos tányér, 6 csemege-tányér, 1 leves-tál fedéllel, 1 pecsenye tál, 1 főzelékes tál, 1 saláta-tál, 1 tézsa-tál, 1 cauce-tál, 1 saucetál, 1 sótartó összesen 26 darab.

3 frt 45 egy legfinomabb valódi karlsbadi virágos és aranyozott kávé vagy tea készlet, mely 15 darabból áll és pedig: 1 kávé vagy tea kanna, 1 tejes kanna, 1 cukor tartó fedéllel, 6 csésze, 6 tányér, összesen 15 darab.

SZABÓ ALBERT
 üveg, porcellán, lámpa és konyhabele-
 rendezési cikkek nagy raktárában
ARAD, Atzél Péter-utca I. sz.
Telefon 239.

Fehér porcellán tányér 10 kr. darabja. Hazai gyártmányu fehér mély tányér 7 kr. darabja. Likör készlet 6 személyre 90 kr. Függőlámpa 3 frt 50. Mosdó készlet színes 4 frt 80 kr. Színes csemege készlet, mely áll: 6 tányér, 1 tálból, 1 frt 40 kr. Ugyanez üvegből 90 kr. Evőeszközök: 1 kés, 1 villa, 1 kanál, összesen 50 kr. Különlegességek 12 szép kristály vizes pohár 70 kr. Meg nem felelő tárgyak visszavételnek és a pénz visszaküldetik. — Valódi Auer izzótestek 30 kr. darabja. 2224

Dick Ferencz Alajos

fényező és mazoló mester

Aradon, Boczkó-utca 9. sz.

Elvállal minden e szakmába vágó munkákat u. m.: fürdőszoba és kádak-, vas- és fa-butorok-, vízkannák-, tálcza, kályhavédő-, fakosarak

aranyozás és márványozását, függőlámpák bronzírozását, majolika festészetet fára és érczre díszes kivitelben, floderozások minden színben a legseccsiosabb kivitelben jutányos árban és pontosan teljesítenek. 1475

Férfiak

ingyen kapnak

olyan új találmányu orvosságot, mely az elvesztett erőt újra meghozza. Próbacsomagot s egy száz oldalas könyvet postán, jól becsomagolva, ingyen kapják mindazok, a kik érte írnak. Ez a legbámulatraméltóbb csoda-orvosság, mely megmentett ezeket, a kik fiatalkori kihágások folytán nemi bajokban, szifiliszben, valamint elvesztett férfierőben szenvednek. Ez okból elhatározta az intézet, hogy egy ingyen csomag orvosságot magyarázó könyvvel együtt mindenkinek ingyen küld. Ezzel a házi-orvossággal a baj otthon gyógyítható, s mindazok, a kik a fiatalkori kihágásokból származó nemi bajokban, szellemi elgyöngyülésben, vagy krónikus bajokban szenvednek, otthon gyógyíthatják magukat. Ez a gyógyszer közvetlenül azokra a szervekre hat, a hol a megerősödés szükséges csodálatos eredménnyel gyógyítja az évek óta tartó betegségeket. Öreg, fiatal egyaránt írhat a State Medical Institute-nak az alant jelzett címre, a honnan a csomagot rögtön elküldik. Az intézet leginkább azokat akarja megmenteni, a kik kezelés céljából az otthonukat nem hagyhatják el. A próbacsomag megmutatja, hogy mily könnyen gyógyíthatók ebből a rétténetes bajból otthon. Az intézet kivétel nem tesz. Mindenki írhat erre bárholon magyarul, mire titoktartás mellett postafordultáva egy ingyen csomag orvosságot kap magyarázó könyvvel együtt. Irjon még ma. A csomag oly szépen be van csomagolva, hogy a tartalmát senki sem fogja megtudni. A levelet így kell címezni: State Medical Institute 49. Elektron Building, Fort Wayne, Ind. Amerika. A levelek mindig bérmentesítandók. 1487

Kiváló szerencse Törökknél! Felülmulhatlanul

kedvez főrudánknak a szerencse. Rövid idő alatt 12 millió korona nyere-
 ménynél többet fizettünk nagyrabecsült vevőinknek; csak a legutóbbi 5
 hónapban a

3 legnagyobb nyereményt és pedig:

a 605.000 koronás nagy jutalmat az 57080. sz. sorsjegyre,
 a 100.000 " főnyereményt a 74366. " "
 a 90.000 " " a 109780. " "

és ezeken kívül még egyéb sok nagy nyereményt.

Ajánljuk ennél fogva, hogy a világ legesélydúsabb osztálysorsjátékában vegyen részt. — A most következő magy. kir. szabadalmazott 13. osztálysorsjátékban újból

110.000 sorsjegyre 55.000 pénznyeremény

jut és összesen egy hatalmas összeget,

14. millió 459.000 koronát

sorsolnak ki rövid 5 hónap alatt.

A legnagyobb nyeremény a legszerencsésebb esetben

1.000.000 korona.

Továbbá 1 jutalom 600.000, 1 nyeremény 400.000,
 1 à 200.000, 2 à 100.000, 1 à 90.000, 2 à
 80.000, 1 à 70.000, 2 à 60.000, 1 à 50.000,
 1 à 40.000, 5 à 30.000, 3 à 25.000, 8 à 20.000,
 8 à 15.000, 36 à 10.000 korona és még sok egyéb;
 összesen 55.000 nyeremény és jutalom 14.459.000
 korona összegben.

Az I. osztályu sorsjegyek tervszerű árai:

$\frac{1}{8}$ eredeti sorsjegy frt —.75 vagy kor. 1.50; $\frac{1}{4}$ eredeti sorsjegy frt 1.50 vagy kor. 3.—
 $\frac{1}{2}$ " " " 3.— " " 6.—; $\frac{1}{1}$ " " " 6.— " " 12.—

A sorsjegyeket utánvétellel vagy az összeg előzetes beküldése ellenében küldjük. — Hivatalos tervezet díjtalanul. Megrendeléseket eredeti sorsjegyekre kérünk

f. é. október hó 26-ig

bizalommal hozzánk beküldeni.

TÖRÖK A. ÉS TÁRSA

BANKHÁZA BUDAPEST.

Hazánk legnagyobb osztálysorsjáték-üzlete.

Főrudánk osztálysorsjáték-üzletel:

Központ: Teréz-körut 46/a. I. fiók: Váci-körut 4/a.

II. fiók: Múzeum-körut 11/a. III. fiók: Erzsébet-körut 54/a.

Rendelőlevél levágandó.

TÖRÖK A. ÉS TÁRSA bankháza Budapest.

Kérek részemre I. oszt. m. kir. szab. osztálysorsjáték eredeti sorsjegyet a hivatalos tervezettel együtt küldeni.

Az összegetkorona összegben

utánvételezni kérem.
 postaátalványai küldöm.
 mellékelem bankjegyekben (bélyegekből).

A nem tetsző törörendő.

Pontos
 szám:

Varrónó,

aki a legkényesebb feladatokat
elismert jó ízléssel
és gyorsasággal készít
ajánlkozik házakhoz.
Szíves megkeresések Kápolna-
utca 2 sz. ajtó 4. 2067

500 forintot

fizetnek annak, aki
Bartilla
fogvizének hasz-
nálata mellett, füvege 35 kr. valaha is-
met fogfájást kap, vagy a szája büzlök.
(Csomagolásért külön 10 kr.) **Bartilla A.**
Örökösöl, (R. Winkler) **Wien,** 19/1
Sommer-gasse 1. Kapható **Aradon** minden
gyógyszertárban és **Krausz Elemér és**
Társai drogueriájában Andrassy-tér 20.
szám. — Kérjük mindenütt határozottan
Bartilla-féle fogvizet. Hamisítványok
feljelentői jól díjaztatnak. 129

Pénzt, sok pénzt,

havonként 1000 koronáig kereshet
mindenki tisztességesen minden szak-
ismeret nélkül. 2026
Küldje be címét E. 936. jelige
alatt a következő címre: Annon-
cen-Abteilung des „Merkur“ Mann-
heim, Meerfeldstr.

Új és használt

Zongorák, pianók és hangjegyek

az 1850. év óta fennálló üzletem-
ben a legjutányosabb árakban, kí-
vánatra a hangszerek részletes
tésre is kaphatók, esetleg havon-
kénti bérlettel és mellé

bérbe is vehetők.

Zongoráim: Bösen-
dorfer, Ehrbar, Ham-
burger, Heoffmann,
Kern, Krämer, Koch & Korselt,
Luner Lyra, Petrof, Proksch, Schna-
bel, Stelzhammer, Stingl, Schweig-
hoffer, Thék és Weszely gyárak-
ból valók.

Zongora javítások és hangolások elfogadtatnak.
Kölcsönkönyvtárban az olvasási-
Havonként 1 korona 60 fillér. Kötetenként
10 fillér. 1172

Krispin József

Deák Ferencz-utca 28 sz.
Telefon szám 35.

Alapított 1893. Telefon 423.

Fleischer Testvérek

vas és rézbutor gyára
Arad, Deák Ferencz-utca,
Földes-palotával szemben.

Gyártanak legjobb kivitelben
csinos gyermek-ágyakat,
mindenféle
rézbutort,

összecukható vaságyakat. Szépen
ágybetétek minden méretben ké-
szítettek.

Pontos kiszolgálás a legjutányo-
sabb áron. 2005

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Egy csoda hangszer! a Trombino.

Tanulás és hangjegy ismeret nélkül azonnal
játszhatja mindenki rajta a legszebb dalokat,
tánczdarabokat, indulókat, u. m.: Sackingeni trombitás,
Sei nicht bös, Beim Souper, Radecky induló stb. és még
200 más kiváló zenedarabot, ezen az újtalálmányu, ki-
tűnő és elegánsan kiállított trombitán az u. n.

„Trombino“-n.

A Trombino a jelenkor legszenzációsabb találmánya és
mindenütt nagy feltűnést kelt, különösen akkor, ha valaki egy társaságban egyszerre
csak mint kürtművész lép fel, holott az illetőnek ezen tehetségéről azeiótt senki tu-
domással nem bír. Minden dal tanulás, fáradság és erőlködés nélkül azonnal játsz-
ható, csak a megfelelő hangjegy szalagot kell beilleszteni. **Pompás zene, szép és**
erőteljes hangokkal. Mulatságoknál, társaságokban vagy otthon, a legszebb szó-
rakozás. Kerékpár-, kocsi- vagy gyalog-kirándulásoknál, csónakázásnál a legmulatta-
több kísérő. Tánczhoz vagy énekkísérethez kiválóan alkalmas. A Trombino gazdag
tartalmu daljegyzékkel együtt, melyben könnyen megérthető magyarázat is van:
I. minőség finom niclekezővel 9 dallal 3 írt 50 kr. II. minőség finom niclekezővel
18 dallal 6 írt 50 kr. Dal-lemezek az I. minőséghez darabonként 30 kr., a II. mi-
nőséghez 50 kr.

Egyedüli szétküldési hely utánvétellel 1018

KERTÉSZ HENRIK, Bécs, I. Fleischmarkt 18—976.

Doboza á 10,
16 és 30 fillér,
mindenütt kap-
ható.

Minden kísér-
let után állan-
dóan fogják
használni.

Feltaláló és egyedüli gyáros:

Fritz Schulz jun. Actiengesellschaft, Eger és Leipzig.

Oh jaj!

Megfojt ez az
átkozott köhögés!

Köhögés, rekedtség és
elnyákosodás ellen gyors
és biztos hatásuk

Eger mellpasztillái,

az étvágyat nem ront-
ják és kitűnő ízűek.

Doboza 1 korona és 2 korona.

Próbadohoz 50 fillér.

Fő- és szétküldési raktár:

„NÁDOR“
GYÓGYSZERTÁR
Budapest, VI., Váci-körút 17.

Éljen!

Eger mellpasztilla
csakhamar meggyógyított!

Kapható **Aradon:** Berger Gyula, Földes Kelemen, Hajós Árpád, Khudy József, Kreber
Géza, Ring Lajos, Rozsnyay Mátás özv., Vojtek Kálmán gyógyszerárakban, Vojtek és Weisz és
Kraus z Elemér és Társai drogueriájában.

Győrben: Masnyik Dániel gyógyszerárakban.
Egy-Pécelen: Mike József gyógyszerárakban.
Ó-Pécelen: Rokazin János gyógyszerárakban.
Sikszáron: Csiky Lukács gyógyszerárakban.
Szilváson: Püredi Ede gyógyszerárakban.

2069

Sürgős figyelmeztetés!

Üzletünkben feltalálható legfinomabb s valódi

OROSZ-TEA

kilónként 10—36 kor.-ig

mellőzhetővé teszi, hogy ezen cikket Bécs, Trieszt,
avagy Hamburgból szerezzük be; mint azt számos tea-
fogyasztó háznál eszközlik.

Megrendelés előtt kérjük czégünknel próbát esz-
közölni. 1497

Teljes tisztelettel

Vojtek és Weisz.

RUM

legfinomabb minőségekben s igen jutányos árak mellett.

Őszi és Téli divat-kelmék

beszerzésénél minden hölgy sa-
ját érdeke, hogy áruházam
rendkívüli nagy választéku

Divatkelme

ujdonságait

megtekintse, melyeknek
árai

versenyen kívül

állók.

Rendkívül előnyös vételek.

120 cm. széles Cybelin kelmék,
120 cm. „Sima női posztók,
120 cm. „Csomós szövésű
kelmek,

140 cm. széles Costüm kelmék,
fekete és színes.

Mosó-bársony

remek mintákban.

Franczia flanel

és jó mosó

barchetok.

Singer

Sándor

divatáruháza

ARAD,

Andrassy-tér 20.

Fischer Eliz-ház. 1867

Vidékre a teljes minta-
gyűjtemény kívánatra posta-
fordultával megküldetik.

MAGYAR GYAPJÁRU-
KATONAPOSZTÓ- ÉS TAKARÓ-GYAR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
ZSOLNÁN.

Titulus Neumann M. úrnak
Budapestben

*Erre a kérelemmel igazoljuk
hogy az alábbi megnevezelt
valódi kék Cheviot „Admiral”
Melton „Hungaria”
szürkés Cheviot „Zsolna”
szürkés Diagonal
szürkés Double
szelvények gyártmányát képez s ezen árak a legjobb
helföldi gyarjából bírnak, mert is azok jószágai
kék borszívet vállaltuk.*

MAGYAR GYAPJÁRU-
KATONAPOSZTÓ ÉS TAKARÓ-GYAR
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG ZSOLNÁN.

Titulus

ARAD; NEUMANN M.

férfi-, fiu- és gyermek-
ruha-telepe

Hivatkozva a tulajdali levélre, értesítem a t. vezető-
hözönöséget, hogy a felsorolt cikkek egy nálam, vala-
mint az összes magyarországi fióküzleteimben és pedig:
Arad, Debreczen, Kassa, Kolosvár, Pécs, Pongony,
Nagyvárad és Temesvár, állandóan kaphatók.

Titulus **Neumann M.**
Budapest, Mészáros-hírt I. sz.

Férfi-öltöny

Zsolnai divatcsik-szővetből... 40 kor.
Zsolnai Lodenből «Hungaria Melton»... 40 »

Férfi-alster

Zsolnai szürke double-szővetből (bélés nélkül)... 40 kor.
Zsolnai szürke double-szővetből (Prins Wales façon) 52 »

Fiu-öltöny, hosszú nadrággal

Zsolnai Hungaria Meltonból, tiszta magyar gyarju... 27 kor.
Zsolnai divatcsik-szővetből... 30 »

Fiu-öltöny, «Comptoir» rövid nadrággal és mellényvel

Zsolnai szürke Hungaria Meltonból... 18 kor.
Zsolnai valódi kék Cheviot «Admiral»... 26 »
Zsolnai divatcsik-szővetből... 32 »

Gyermek-ruhák, «Costüm» térd vagy hosszú nadrággal

Zsolnai szürke Hungaria Meltonból... 15 kor.
Zsolnai valódi kék Cheviot «Admiral»... 14-18 »
Zsolnai divatcsik-szővetből... 15-30 »

Gyönyörű

életnagyságu fényképek

10 korona bevásárlásnál ingyen!

Multkori hirdetésem szerint, mostanában az életnagyságu fényképek előállítása művészi mó-
don történik. Minden egyes kép kidolgozása nagy figyelemben részesül. A képek retusirozása még
a szakembert is meglepi. Ezért igen ajánlatos **most igénybe venni** a kedvezményt.

Porter Vilmos Nagy Áruháza

Arad, Szabadság-tér.